

دیدهبان تحریم

ماهنامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

شماره بیست و هشت

مهر | ۱۴۰۵

مرکز تحلیل
راهبردی و بین الملل

فهرست

- ۱ سخن سردبیر
 - ۲ برخی از وقایع ماه گذشته در یک نگاه
 - ۳ اخبار تحریمی حوزه ایران
 - ۱۶ ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
 - ۱۷ اخبار تحریمی حوزه چین
 - ۳۳ چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
 - ۳۹ اخبار تحریمی حوزه روسیه
 - ۴۸ روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
-

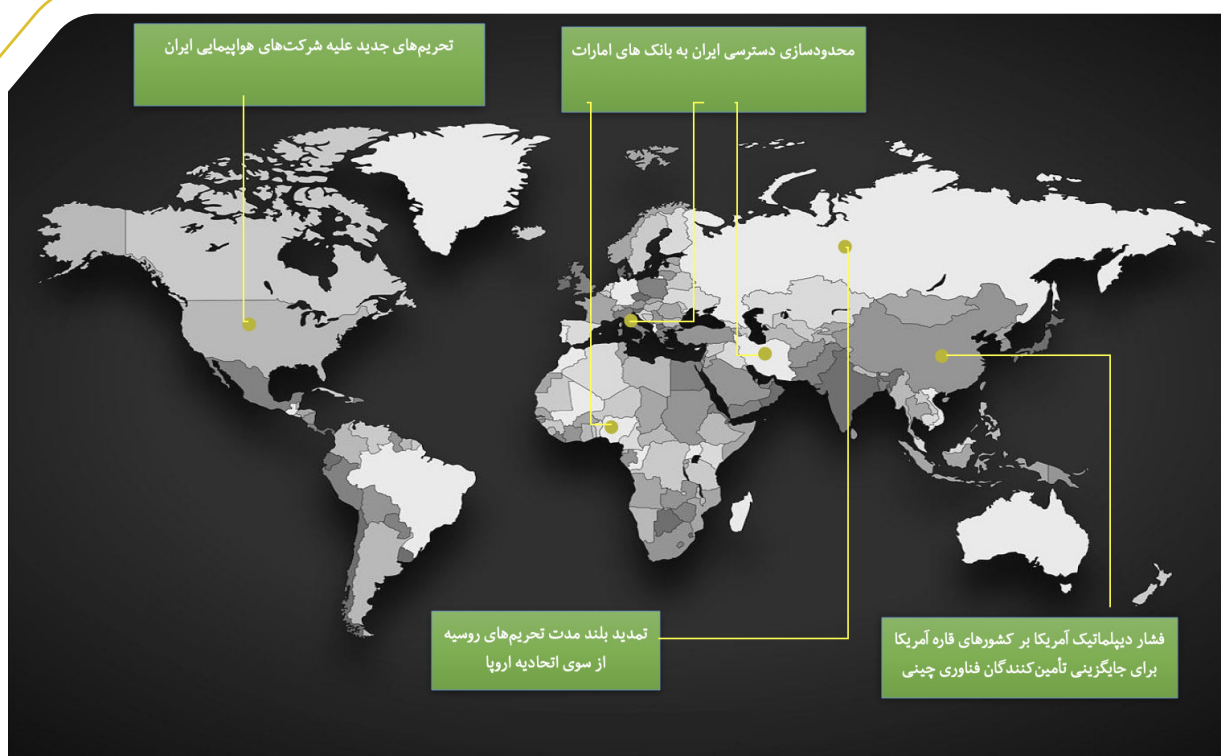
سختن سردبیر

نشریه‌ی دیده‌بان تحریم در شماره‌ی حاضر، مجموعه‌ی کنش‌های تحریمی آمریکا علیه سه بازیگر اصلی عرصه‌ی رقابت ژئوپلیتیک، ایران، چین و روسیه را با تمرکز بر تحولات شهریورماه و تحلیل روندهای ساختاری آن بررسی کرده است. آنچه که در بخش ایران مشخص است، تداوم گذار واشنگتن از فشارهای سنتی مستقیم به سمت محدودیت‌های شبکه‌ای چندلایه و هدفمند است که کشورهای ثالث را درگیر می‌کند. این امر مشخص می‌سازد که آمریکا هم‌زمان بخش‌های نفتی مالی کشتیرانی هوانوردی فناوری هسته‌ای و دارایی‌های دیجیتال را هدف تحریم‌های اخیر خود قرار داده و سعی دارد شبکه‌های تجاری ایران را قطع نماید. محدودسازی بانک‌های اماراتی و ترکیه‌ای همراه با فشار بر بانک روسی وی‌تی‌بی و صرافی‌های رمزارزی مرتبط با شبکه‌های داخلی، حاکی از تلاش واشنگتن برای بستن راههای تجاری غیررسمی و افزایش هزینه همکاری واسطه‌های خارجی است. چشم‌انداز پیش رو نیز تداوم این رویکرد از طریق گسترش فشارهای ثانویه و هدف‌گیری زیرساخت‌های انتقال منابع را نشان می‌دهد که دسترسی تهران به شبکه‌های جایگزین را پیچیده‌تر می‌سازد.

در رابطه با چین، مجموعه اقدامات اخیر بیانگر این است که واشنگتن فشار را از شرکت‌های مستقیم به محیط خارجی فعالیت پکن منتقل کرده و کشورهای شریک چین را بر سر دوراهی بازنگری در همکاری‌های فناورانه انرژی و معدنی یا فشار بیشتر از سوی آمریکا قرار داده است. محدودسازی حضور چین در پروژه‌های نفتی ونزوئلا، همراه با تلاش برای هماهنگ‌سازی واکنش تجاری در گروه بیست و افزایش ریسک قانون گراهام بر روابط انرژی با روسیه، نشانه گسترش دامنه رقابت به حوزه‌های پیرامونی است. در بخش روسیه تمديد بلندمدت محدودیت‌های اتحادیه اروپا همراه با امضای قانون گسترده تحریم‌های مرتبط با ایران و هدف‌گیری بانک وی‌تی‌بی دوروند موازی را برجسته می‌سازد که جداسازی راهبردی مسکو از ساختار مالی غرب را تکمیل می‌کند. البته احتمالاً این روند در آینده نیز با اقدامات مشابه تکرار گردد. به گونه‌ای که این تحولات، هزینه استمرار شبکه‌های بازرگانی فعلی را برای هر سه کشور افزایش داده و آن‌ها را به سمت راه‌های جایگزین سوق خواهد داد.

♦ برخی از وقایع ماه گذشته در یک نگاه

♦ وزارت خزانه‌داری آمریکا تحریم‌های جدیدی را علیه ایران اعمال کرد

وزارت خزانه‌داری در دوم شهریور ۱۴۰۵ (۲۴ آگوست ۲۰۲۶) به دستور «دونالد ترامپ» عملیات طرد اقتصادی را علیه جمهوری اسلامی ایران آغاز کرد و آن را کارزاری اقتصادی و تمام‌دولتی برای قطع منابع مالی ایران و تشدید تحریم‌های تهران معرفی کرد. این عملیات بخش‌های نفت، مالی، کشتیرانی، فناوری، هسته‌ای، موشکی و سایبری مرتبط با ایران را هدف قرار می‌دهد.

در این چارچوب، واشنگتن اعلام کرد کشورهای مختلف برای توقف فعالیت‌های مرتبط با ایران تحت فشار قرار خواهند گرفت و در صورت اقدام نکردن، آمریکا مستقیماً وارد عمل می‌شود. همچنین دامنه تحریم‌های ثانویه علیه اشخاص و شرکت‌های خارجی همکاری‌کننده با ایران گسترش یافت. دفتر پایش دارایی‌های خارجی پنج تعیین‌نامه تحریمی بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ در بخش‌های دارایی‌های دیجیتال، فناوری، طلا، هوانوردی و کشتیرانی صادر کرد. بر این اساس، اشخاص خارجی فعال در این بخش‌ها یا ارائه‌دهنده خدمات به آنها نیز می‌توانند هدف تحریم قرار گیرند. هم‌زمان نزدیک به ۶۰ فرد، شرکت و کشتی در حوزه‌های قضایی مختلف تحریم شدند.

در بخش هسته‌ای و موشکی، شبکه‌ای متشکل از بیش از ۲۰ فرد و نهاد در غرب آسیا و شرق آسیا به اتهام تأمین تجهیزات حساس و دامن‌نویسی برای دانشگاه صنعتی مالک اشتر، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی هدف قرار گرفت. همچنین چهار عامل سایبری مرتبط با وزارت اطلاعات ایران به اتهام نفوذ به شرکت‌های آمریکایی و زیرساخت‌های حیاتی، سرقت داده و دارایی‌های دیجیتال تحریم شدند.

بخش مهم دیگر، شبکه نفتی و ناوگان سایه ایران بود که در امارات، سنگاپور، هنگ کنگ و دیگر حوزه‌ها هدف قرار گرفت و شبکه‌های مرتبط با شرکت ملی نفت ایران، نیروی قدس سپاه، شرکت ملی نفتکش ایران، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و شبکه محمدحسین شمعانی را شامل شد.

شماره خبر: ۳۱۰۲ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانه‌داری، بیمه دریایی

♦ محدودسازی دسترسی ایران به بانک‌های امارات متحده عربی

در ششم شهریور ۱۴۰۵ (۲۸ آگوست ۲۰۲۶)، وزارت خزانه‌داری در ادامه عملیات «طرد اقتصادی» دو اقدام علیه شبکه مالی مرتبط با ایران انجام داد. نخست، شبکه مقابله با جرائم مالی (FinCEN) روند قطع دسترسی بانک مصر امارات متحده عربی (Banque Misr UAE) به بانکداری کارگزاری آمریکا را آغاز کرد و دوم، دفتر پایش دارایی‌های خارجی (OFAC) دو تسهیل‌کننده مالی مرتبط با شبکه بانکداری سایه ایران، رضا محمد تأییدی و شرکت هنگ‌کنگ کامینگ تریدینگ لیمیت (Kameng Trading Limited) را تحریم کرد. خزانه‌داری اعلام کرد بانک مصر امارات متحده عربی یکی از گره‌های مهم دسترسی ایران به دلار است. بر اساس ارزیابی این نهاد، بانک مذکور بین ژانویه ۲۰۲۴ تا ژوئن ۲۰۲۶ حدود ۱.۸ میلیارد دلار تراکنش را برای ۱۰۳ شرکت پردازش کرده که احتمالاً بخشی از شبکه بانکداری سایه ایران بوده‌اند. به گفته خزانه‌داری، برخی مشتریان این بانک شرکت‌های پوششی مرتبط با وزارت دفاع ایران و سپاه پاسداران بوده‌اند که برای دور زدن تحریم‌ها استفاده می‌شدند.

شبکه مقابله با جرائم مالی، این بانک را مؤسسه مالی خارجی دارای نگرانی اصلی پول شویی اعلام کرد و پیشنهاد داد مؤسسات مالی آمریکا از افتتاح یا نگهداری حساب کارگزاری برای آن و پردازش برخی تراکنش‌های مرتبط با آن منع شوند. این اقدام هنوز نهایی نشده است.

دفتر پایش دارایی‌های خارجی رضا محمد تأییدی، مدیر شعبه دبی بانک ملی ایران، را بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ تحریم کرد. خزانه‌داری مدعی است بانک ملی ایران میلیاردها دلار تراکنش مرتبط با حساب‌های تحت کنترل نیروی قدس سپاه را تسهیل کرده که برای انتقال وجوه و تأمین مالی گروه‌های مقاومت و همسو با ایران استفاده شده‌اند.

همچنین کامنگ تریدینگ لیمیتد (Kameng Trading Limited) بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ تحریم شد؛ خزانه‌داری این شرکت را در تسهیل دسترسی افراد ایرانی تحریم شده به نظام مالی بین‌المللی و پول شویی مرتبط با ایران دخیل دانست. این اقدامات نشان‌دهنده تمرکز عملیات «طرد اقتصادی» بر شبکه‌های مالی و تسهیل‌کنندگان خارجی دور زدن تحریم‌های ایران است.

شماره خبر: ۳۱۰۳ تاریخ انتشار خبر: هشت مرداد ۱۴۰۵ (۳۰ ژوئای ۲۰۲۶)
برچسب: ماهان ایر، سپاه، وزارت خزانه‌داری، نیروی قدس

❖ تحریم گلدن گلوبال؛ فشار بر یکی از مسیرهای مالی ایران در ترکیه

در ۱۳ شهریور ۱۴۰۵ (چهارم سپتامبر ۲۰۲۶)، وزارت خزانه داری در چارچوب عملیات «طرد اقتصادی»، خطوط مالی مرتبط با ایران در ترکیه را هدف قرار داد. دفتر پایش دارایی های خارجی بانک گلدن گلوبال یا تیریم بانکاسی (Golden Global Yatirim Bankasi Anonim Sirketi) و دو شرکت تابعه آن را بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ تحریم کرد. خزانه داری مدعی شد این بانک ده ها میلیون دلار تراکنش برای نیروی قدس سپاه تسهیل کرده و دسترسی ایران به بانکداری کارگزاری مبتنی بر دلار را فراهم کرده است.

به گفته خزانه داری، گلدن گلوبال برای کمک به شبکه مرتبط با رهبر ایران در انتقال درآمدهای نفتی از چین به ترکیه ایجاد شده بود؛ درآمدهایی که می توانستند از طریق صرافی های مرتبط به وجه نقد و طلا تبدیل شوند. این بانک همچنین به ارائه آگاهانه خدمات بانکداری کارگزاری به مؤسسات مالی ایرانی و تسهیل تراکنش های مرتبط با حساب های تحت کنترل نیروی قدس سپاه و نیروهای مقاومت آن متهم شده است.

یکی از شبکه های مورد اشاره، شبکه سیتکی آیان (Sitki Ayan) تاجر ترک بود که آمریکا در سال ۲۰۲۲ آن را تحریم کرده بود. خزانه داری مدعی است این شبکه در انتقال صدها میلیون دلار مرتبط با فروش نفت نیروی قدس سپاه نقش داشته است.

دو شرکت تابعه گلدن گلوبال نیز به دلیل مالکیت یا کنترل توسط بانک تحریم شدند. خزانه داری اعلام کرد ایران از شبکه های بانکداری سایه چندحوزه ای برای انتقال درآمد، پول شویی، تهیه تسلیحات و تأمین مالی گروه های مقاومت استفاده می کند. بر اساس تحریم ها، دارایی های نهادهای تعیین شده مسدود و اشخاص آمریکایی از معامله با آنها منع می شوند.

شماره خبر: ۳۱۰۴ تاریخ انتشار خبر: ۱۶ مرداد ۱۴۰۵ (هفتم آگوست ۲۰۲۶)
برچسب: صرافی های رمزارز، سپاه پاسداران، دور زدن تحریم ها، شبکه های مالی پنهان، دارایی های دیجیتال، شرکت های پوششی

◆ تحریم‌های جدید علیه شرکت‌های هواپیمایی ایران

وزارت خزانه‌داری در چارچوب عملیات «طرد اقتصادی»، ۳۶ فرد و نهاد مرتبط با صنعت هواپیمایی ایران را تحریم کرد. هدف این اقدام، شبکه‌هایی عنوان شده که برای انتقال تسلیحات، نیرو، محموله و همچنین تهیه هواپیما و فناوری‌های حساس با منشأ آمریکایی برای ایران استفاده می‌شوند. هم‌زمان، شبکه مقابله با جرائم مالی (FinCEN) هشدار مالی جدیدی درباره شبکه‌های خرید صنعت هواپیمایی ایران صادر کرد و از مؤسسات مالی خواست معاملات مشکوک مرتبط با این شبکه‌ها را گزارش کنند.

دفتر پایش دارایی‌های خارجی همچنین سه مجوز مرتبط با فعالیت‌های هواپیمایی ایران را تعلیق کرد؛ از جمله مجوزهای مربوط به پروازهای عبوری و ورود هواپیماهای تجاری با منشأ آمریکایی یا تحت کنترل آمریکا به ایران توسط شرکت‌های غیرآمریکایی. واشنگتن هشدار داد شرکت‌ها و اشخاص خارجی که از طریق انتقال هواپیما، خدمات باربری یا نمایندگی فروش به شرکت‌های هواپیمایی تحریم‌شده ایران کمک کنند، ممکن است هدف تحریم قرار گیرند.

در این اقدام، ۲۷ شرکت هواپیمایی ایرانی بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ تحریم شدند؛ از جمله ایران‌ایر (IranAir)، ماهان‌ایر (Mahan Air)، ایران‌ایرتور (Iran Air Tour)، آسمان (Iran Aseman Airlines)، کیش‌ایر (Kish Air)، قشم‌ایر (Qeshm Air)، ساها (Saha Airlines)، سپهران (Sepehran Airlines)، وارش (Varesh Airlines) و زاگرس‌ایرلاینز (Zagros Airlines). این اقدام ادامه تحریم‌های آوریل و ژوئیه ۲۰۲۶ علیه شبکه‌های پشتیبان ماهان‌ایر است؛ شرکتی که از سال ۲۰۱۱ به دلیل ارتباط با نیروی قدس سپاه تحت تحریم آمریکا قرار دارد.

آمریکا همچنین مدعی شد ایران از شرکت‌های پوششی و واسطه‌های کشورهای ثالث برای خرید هواپیما و قطعات آمریکایی استفاده می‌کند. در همین چارچوب، ابراهیم علی محمد مهران و شرکت‌های مرتبط با انتقال هواپیماهای ماهان‌ایر تحریم شدند. چهار شرکت خارجی نیز به دلیل ارائه خدمات باربری یا نمایندگی فروش به ماهان‌ایر هدف تحریم قرار گرفتند.

شبکه مقابله با جرائم مالی هشدار داد ایران از شرکت‌های پوششی در اروپا، غرب آسیا، آفریقا و آسیا برای خرید هواپیما، قطعات و اقلام دومانظوره استفاده می‌کند و از مؤسسات مالی خواست تراکنش‌های مشکوک مرتبط با این شبکه‌ها را گزارش کنند.

شماره خبر: ۳۱۰۲ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانه‌داری، بیمه دریایی

❖ تحریم بانک روسی به دلیل تسهیل دور زدن تحریم‌های ایران

وزارت خزانه‌داری در تاریخ ۲۳ شهریور (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶) طی عملیات «طرد اقتصادی» بانک وی‌تی‌بی (VTB Bank) روسیه را به دلیل فعالیت در بخش مالی اقتصاد ایران و کمک به دور زدن تحریم‌ها، بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ تحریم کرد. به گفته خزانه‌داری، وی‌تی‌بی طی سه سال گذشته با بانک‌های تحریم‌شده ایرانی روابط کارگزاری برقرار کرده و از ژانویه ۲۰۲۵ نیز برای گسترش فعالیت خود در تهران اقدام کرده است. خزانه‌داری مدعی شد این بانک در انتقال میلیاردها دلار از دارایی‌های مسدودشده ایران نقش داشته و سازوکاری برای تسویه تجارت دوجانبه با ارزهای ملی ایجاد کرده است که از طریق حساب‌های کارگزاری، پرداخت‌ها را به ریال ایران و روبل روسیه انجام می‌دهد. وی‌تی‌بی همچنین در سال‌های اخیر دفاتر بانکی در ایران ایجاد کرده و برای توسعه روابط بانکی و تجاری دو کشور فعالیت داشته است. با این اقدام، وی‌تی‌بی در زمره بانک‌های تحت شدیدترین تحریم‌های آمریکا قرار گرفته و مؤسسات مالی خارجی که پس از این اقدام به همکاری با آن ادامه دهند، با خطر تحریم‌های ثانویه مواجه خواهند بود. خزانه‌داری از این مؤسسات خواسته روابط خود با بانک را قطع کنند.

خزانه داری همچنین اعلام کرد با مؤسسات مالی بین المللی برای شناسایی و مسدودسازی جریان های درآمدی و شبکه های تأمین مرتبط با ایران، سپاه پاسداران، گروه های مقاومت اسلامی و تسهیل کنندگان آنها همکاری می کند و هشدار داد مشارکت در پول شویی یا دور زدن تحریم ها می تواند به قطع دسترسی از نظام مالی آمریکا منجر شود.

شماره خبر: ۳۱۰۲ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانه داری، بیمه دریایی

♦ اختلال در صرافی دارایی های دیجیتال مورد استفاده ایران

وزارت خزانه داری خارجی در ۲۶ شهریور ۱۴۰۵ (۱۷ سپتامبر ۲۰۲۶)، صرافی رمز ارزی ایرانی «بیت بانک» شرکت توسعه دهنده آن «پیش تاز سیمرگ الکترونیک ترید» و سه فرد مرتبط با بابک زنجانی، شامل حسین علی ذاکرالحسین، محمد مهدی ذاکرالحسین و سید عادل حیدری را تحریم کردند.

به گفته خزانه داری، این شبکه بخشی از زیرساخت ایران برای دور زدن تحریم ها از طریق دارایی های دیجیتال بوده است. زنجانی پس از بازگشت به فعالیت اقتصادی در سال ۲۰۲۵، شبکه ای از شرکت های دارایی دیجیتال ایجاد کرد که بخشی از آن برای پول شویی و انتقال منابع مالی به سپاه پاسداران استفاده می شد. خزانه داری مدعی است بیت بانک در ژوئن و جولای ۲۰۲۶ برای انتقال صدها میلیون دلار بیت کوین به سپاه به کار رفته و از ژوئن نیز سازمان خدمات دریایی ایمن هرمز از این صرافی برای انتقال پرداخت های خود به ایران استفاده کرده است.

این تحریم‌ها بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ و در چارچوب هدف قرار دادن بخش دارایی‌های دیجیتال ایران اعمال شده‌اند. پیش‌تاز سیمرغ زیرمجموعه گروه خلق ارزش دات‌وان معرفی شده و سه فرد تحریم شده نیز از مدیران این گروه و افراد کلیدی شبکه مالی زنجان هستند.

اموال افراد و نهادهای تحریم‌شده در آمریکا یا تحت کنترل اشخاص آمریکایی مسدود می‌شود و قاعده ۵۰ درصدی نیز اعمال خواهد شد. اشخاص آمریکایی عموماً از معامله با آنها منع می‌شوند و اشخاص خارجی که به دور زدن تحریم‌ها یا انجام معاملات مهم با افراد تحریم‌شده کمک کنند، ممکن است با تحریم‌های ثانویه مواجه شوند. خزانه‌داری همچنین برای اطلاعات مؤثر درباره نقض تحریم‌ها، در شرایط مقرر، امکان پرداخت پاداش از طریق برنامه افشاگر شبکه مقابله با جرایم مالی را اعلام کرده است.

شماره خبر: ۳۱۰۲ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانه‌داری، بیمه دریایی

♦ اصلاحات تحریم‌های پیشین انگلیس علیه ایران

دولت انگلیس در ۲۶ شهریور ۱۴۰۵ (۱۷ سپتامبر ۲۰۲۶) با اصلاحات تحریم‌های پیشین، تحریم‌های ایران را گسترش داده و محدودیت‌های جدیدی در حوزه‌های مالی، تجاری، حمل‌ونقل و هسته‌ای اعمال می‌کند. ممنوعیت‌های جدید بخش‌های انرژی و فناوری‌های مرتبط / طلا، فلزات گران‌بها و الماس / کالا و فناوری دریایی / گاز طبیعی / نفت و فرآورده‌های نفتی / پتروشیمی / نرم‌افزار و فناوری‌های خاص هستند. همچنین این محدودیت‌ها علاوه بر صادرات، تأمین و انتقال کالا از طریق کشورهای ثالث، انتقال فناوری و ارائه خدمات مرتبط را نیز شامل می‌شود.

محدودیت‌های مالی جدید شامل وام، اعتبار، سرمایه‌گذاری، روابط بانکی، دسترسی به بازار، بیمه و معامله اوراق قرضه دولتی ایران است. در بخش حمل‌ونقل، انگلیس اختیارات بیشتری برای تعیین کشتی‌ها، محدودکردن فعالیت و خدمات آنها، محدودیت دسترسی به بنادر و توقیف کشتی‌ها ایجاد کرده و فرود هواپیماهای باری ایرانی در انگلیس را نیز ممنوع می‌کند، جز در موارد محدود. محدودیت‌های هسته‌ای تقویت شده و دامنه کالاهای هسته‌ای و اقلام دومنظوره گسترش یافته است. همچنین ارائه کمک فنی، خدمات مالی و کارگزاری مرتبط با این اقلام، حتی از طریق کشورهای ثالث، محدود می‌شود. با تأیید پارلمان، برخی فعالیت‌های مرتبط با میدان گازی شاه‌دنیز از طریق مجوزهای عمومی جدید مجاز خواهد بود. این مجوزها از ۲۹ سپتامبر اجرایی می‌شوند.

شماره خبر: ۳۱۰۲ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانه‌داری، بیمه دریایی

◆ تحریم‌های تازه آمریکا علیه شبکه مالی بابک زنجانی

وزارت خزانه‌داری در تاریخ دوم مرداد ۱۴۰۵ (۲۴ ژوئیه ۲۰۲۶) اهداف مختلفی را به دلیل نقش داشتن در شبکه گسترده دور زدن تحریم‌های «بابک زنجانی» تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد زنجانی از مجموعه‌ای متنوع از فعالیت‌ها شامل خدمات مالی، تولید طلا و سنگ‌های قیمتی، مبادلات دارایی‌های دیجیتال و پروژه‌های بزرگ حمل‌ونقل و زیرساختی برای پنهان کردن مالکیت و انتقال مخفیانه منابع مالی در داخل و خارج از ایران استفاده کرده است.

وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد این اقدام، فعالیت‌های زنجانی در ایران تحت مجموعه «دات‌وان» و همچنین مجموعه‌ای از شرکت‌های خارج از ایران را هدف قرار می‌دهد که از صرافی‌های دارایی دیجیتال تحت تحریم «زدکس» و «زدکسیون» پشتیبانی می‌کنند. این وزارتخانه پیش‌تر در تاریخ ۱۰ بهمن ۱۴۰۴ (۳۰ ژانویه ۲۰۲۶) زنجانی و این دو صرافی را تحریم کرده بود. وزارت خزانه‌داری آمریکا مدعی است شبکه شرکت‌های دارایی دیجیتال زنجانی، از جمله «زدکس» و «زدکسیون»، بخشی از منابع مالی مورد استفاده سپاه پاسداران را نیز پول‌شویی کرده است.

وزارت خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرد شرکت‌های «دات‌وان ولیو»، «دات‌وان گلد»، «دات‌وان ریل»، «دات‌وان بارت»، «دات‌وان ایرلاینز» و «دات‌وان تریپ» در این اقدام تحریم شده‌اند. «دات‌وان ولیو» شرکت اصلی هلدینگ مجموعه دات‌وان در تهران است و در حوزه‌هایی مانند لجستیک، مخابرات، هوانوردی، حمل‌ونقل و دارایی‌های دیجیتال فعالیت دارد؛ زنجانی از دست‌کم سال ۲۰۲۴ مدیرعامل آن بوده است. «دات‌وان گلد» نیز در تولید و نگهداری شمش طلا و فعالیت مرتبط با توکن دیجیتال «طلا» نقش دارد و شرکت‌های دیگر این مجموعه در حوزه‌های ساخت راه‌آهن، خدمات تهاتر، حمل‌ونقل هوایی و تاکسی اینترنتی فعالیت می‌کنند.

شماره خبر: ۳۲۰۸ تاریخ انتشار خبر: تاریخ انتشار خبر: دوم مرداد ۱۴۰۵ (۲۴ ژوئیه ۲۰۲۶)
برچسب: بابک زنجانی، ایران، وزارت خزانه‌داری، دات‌وان، رمز ارز

♦ هدف‌گیری شبکه درآمدی ایران در هرمز

وزارت خزانة داری در تاریخ هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئای ۲۰۲۶) دو شرکت را به دلیل نقش آن‌ها در شبکه مرتبط با سپاه پاسداران برای دریافت «بیمه» دریایی از کشتی‌های تجاری عبوری از تنگه هرمز تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد «شرکت بیمه دریایی خلیج فارس» و «مرجع خدمات دریایی هرمزسیف» در طرحی تحت حمایت سپاه، بیمه‌نامه‌هایی مورد تأیید این نهاد را برای کشتی‌ها فراهم می‌کنند؛ بیمه‌هایی که ظاهراً برای پوشش خطراتی مانند توقیف کشتی‌ها طراحی شده‌اند.

وزارت خزانة داری در این رابطه اعلام کرد این شبکه با ارائه خدمات دریایی و دریافت مبالغ از جمله در قالب دارایی‌های دیجیتال، تلاش می‌کند تحریم‌ها را دور بزند، کنترل ایران بر فعالیت‌های کشتیرانی را افزایش دهد و منابع مالی بیشتری را در اختیار سپاه پاسداران قرار دهد. «اسکات بسنت» وزیر خزانة داری اذعان داشت: «حکومت ایران در شرایط سقوط اقتصادی و تورم سه‌رقمی به شدت به منابع مالی نیاز دارد و آمریکا اجازه نخواهد داد ایران تجارت جهانی را گروگان بگیرد یا از کشتیرانی بین‌المللی برای تأمین مالی فعالیت‌های سپاه استفاده کند.»

وزارت خزانة داری همچنین چند کشتی را که در انتقال نفت خام و محصولات پتروشیمی ایران نقش داشته‌اند، تحریم کرد و اعلام کرد از ابتدای سال ۲۰۲۶ تاکنون بیش از ۱۰۰ کشتی مرتبط با «ناوگان سایه» ایران را در فهرست تحریم‌ها قرار داده است. به گفته این وزارتخانه، ناوگان سایه، شبکه‌ای لجستیکی و مخفی است که به ایران امکان می‌دهد با وجود تحریم‌های بین‌المللی، درآمدهای نفتی خود را حفظ کند. این اقدام بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ و در راستای اجرای یادداشت ریاست جمهوری شماره ۲ درباره امنیت ملی آمریکا و اعمال فشار حداکثری اقتصادی بر ایران انجام شده است.

شماره خبر: ۳۲۰۹ تاریخ انتشار خبر: هفت مرداد ۱۴۰۵ (۲۹ ژوئای ۲۰۲۶)
برچسب: نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، ایران، وزارت خزانة داری، بیمه دریایی

♦ تحریم شبکه بین المللی ماهان ایر و سپاه

وزارت خزانه داری در تاریخ هشت مرداد ۱۴۰۵ (۳۰ ژوئیه ۲۰۲۶) شش فرد و نهاد در چین، هند، روسیه و ایران را به دلیل نقش آن‌ها در حمایت از شرکت هواپیمایی ایرانی «ماهان» و سپاه پاسداران تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد چند شرکت تحریم شده به عنوان نمایندگان فروش عمومی شرکت هواپیمایی ماهان فعالیت می‌کردند؛ شرکتی که به گفته آمریکا، با وجود معرفی خود به عنوان یک شرکت هواپیمایی غیرنظامی، نقش مهمی در جابه‌جایی افراد مرتبط با نیروی قدس سپاه، آموزش نظامی و انتقال تجهیزات نظامی، تسلیحات و سامانه‌های پهبادی ایران دارد.

وزارت خزانه داری در این رابطه اعلام کرد این تحریم‌ها با هدف مختل کردن شبکه جهانی پشتیبان فعالیت‌های ماهان و سپاه پاسداران و افزایش فشار اقتصادی بر ایران اعمال شده است. «اسکات بسنت» وزیر خزانه داری نیز گفت وزارت خزانه داری به شناسایی و قطع دسترسی آن‌ها از نظام مالی آمریکا ادامه خواهد داد. این اقدام همچنین یک شرکت پوششی وابسته به سپاه را که در پشتیبانی از عملیات نظامی و هدف‌گیری‌های ایران در جریان درگیری کنونی نقش داشته، هدف قرار داده است. این وزارت همچنین بیان داشته این اقدام بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و در راستای اجرای یادداشت ریاست جمهوری شماره ۲ درباره امنیت ملی آمریکا انجام شده است. دفتر پایش دارایی‌های خارجی پیش‌تر در تاریخ ۲۰ مهر ۱۳۹۰ (۱۲ اکتبر ۲۰۱۱) شرکت هواپیمایی ماهان را به دلیل ارائه حمایت مالی، مادی و فناوریانه به نیروی قدس سپاه تحریم کرده بود.

شماره خبر: ۳۲۱۰ تاریخ انتشار خبر: هشت مرداد ۱۴۰۵ (۳۰ ژوئیه ۲۰۲۶)

برچسب: ماهان ایر، سپاه، وزارت خزانه داری، نیروی قدس

◆ تلاش آمریکا برای ضربه به شریان مالی سپاه در بازار رمزارز

وزارت خزانه‌داری در تاریخ ۱۶ مرداد ۱۴۰۵ (هفتم آگوست ۲۰۲۶) دو صرافی بزرگ دارایی‌های دیجیتال مورد استفاده ایران و رهبر شبکه‌ای از شرکت‌های پوششی فعال در چند کشور را به دلیل تسهیل دور زدن تحریم‌ها و تأمین مالی سپاه پاسداران تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد عوامل ایرانی با استفاده از صرافی‌های دیجیتال، بدون مجوز یا دارای نظارت ضعیف، حجم گسترده‌ای از دارایی‌های دیجیتال را منتقل کرده و از طریق شبکه‌ای پیچیده از شرکت‌ها و یک مجموعه گسترده آنلاین، منشأ منابع مالی را پنهان و درآمدهای آن را به نفع سپاه و افراد مرتبط با ایران منتقل کرده‌اند.

وزارت خزانه‌داری، این اقدام را بخشی از کارزار مستمر تحریم‌ها در چارچوب یادداشت ریاست‌جمهوری شماره ۲ درباره امنیت ملی و سیاست فشار حداکثری علیه ایران دانست. «اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا در مورد این اقدام گفت این وزارتخانه، شبکه‌های مالی ایران را در هر قالبی، از دلار و ریال تا رمزارز، شناسایی خواهد کرد. این اقدام با همکاری بخش تحقیقات جنایی اداره درآمدهای داخلی آمریکا انجام شده و برنامه «پاداش برای عدالت» وزارت خارجه آمریکا نیز برای ارائه اطلاعات منجر به اختلال در سازوکارهای مالی سپاه، تا ۱۵ میلیون دلار پاداش تعیین کرده است.

شماره خبر: ۳۱۱۱ تاریخ انتشار خبر: ۱۶ مرداد ۱۴۰۵ (هفتم آگوست ۲۰۲۶)
برچسب: صرافی‌های رمزارز، سپاه پاسداران، دور زدن تحریم‌ها، شبکه‌های مالی پنهان، دارایی‌های دیجیتال، شرکت‌های پوششی

ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

بررسی روندهای موجود نشان می‌دهد که الگوی تحریم‌های آمریکا علیه ایران از هدف‌گذاری موردی به سمت مهار شبکه‌های چندلایه مالی، تجاری و لجستیکی حرکت کرده است. آغاز عملیات طرد اقتصادی و هم‌زمانی تحریم بخش‌های نفتی، بانکی، کشتیرانی، هوانوردی، فناوری و دارایی‌های دیجیتال، حاکی از آن است که واشنگتن در پی محدودسازی هم‌زمان چندین مسیر درآمدی و انتقال منابع ایران است. این روند در تحریم بانک‌های اماراتی و ترکیه‌ای و سپس بانک روسی وی‌تی‌بی نیز آشکارتر شده و دامنه فشار را به شرکای تجاری و مسیرهای غیرمستقیم ایران گسترش داده است.

وجه مهم دیگر این روند، تمرکز فزاینده بر زیرساخت‌هایی است که ایران برای استمرار تجارت خارجی، دور زدن محدودیت‌ها و کاهش آثار تحریم‌ها ایجاد کرده است. هدف‌گیری ناوگان سایه، شرکت‌های هواپیمایی، واسطه‌های خارجی و صرافی‌های دارایی دیجیتال، با این انگیزه انجام می‌شد که دامنه افراد و نهادهای مشخص تحریم شده هر چه بیشتر، گسترده‌تر شود. در این چارچوب، واشنگتن تلاش می‌کند هزینه همکاری با ایران را برای بازیگران کشورهای ثالث افزایش دهد و دسترسی تهران به شبکه‌های مالی جایگزین را محدودتر سازد. با این حال، گسترده‌تر شدن دامنه تحریم‌ها الزاماً به معنای حذف ظرفیت‌های سازگاری ایران نیست و می‌تواند به بازآرایی مسیرهای مبادله در بستر راه‌های دور از تیررس نظارت و فشار آمریکایی‌ها منجر شود.

از این رو چشم‌انداز پیش‌رو مشخص می‌سازد که احتمالاً فشار آمریکا بر نقاط اتصال اقتصاد ایران با شبکه‌های مالی، حمل‌ونقل، انرژی و فناوری جهانی ادامه خواهد یافت. تحریم صرافی بیت‌بانک و شبکه‌های مرتبط با بابک زنجانی نیز بیانگر توجه بیشتر واشنگتن به ابزارهای مالی جدید و سازوکارهای انتقال غیرسنتی منابع است. هم‌زمان، گسترش محدودیت‌های انگلیس در حوزه انرژی، فناوری، حمل‌ونقل، بیمه و تأمین مالی، نشان‌دهنده تلاش برای ایجاد پوشش گسترده‌تر میان متحدان غربی است. در برابر چنین روندی، استمرار تجارت با شرکای غیرغربی، تنوع‌بخشی مسیرهای مالی و تقویت سازوکارهای داخلی می‌تواند اهمیت بیشتری پیدا کند.

◆ فشار دیپلماتیک آمریکا بر کشورهای قاره آمریکا برای جایگزینی تأمین کنندگان فناوری چینی

در دوم شهریور ۱۴۰۵ (۲۴ اوت)، خوان پابلو سگورا (Juan Pablo Segura)، معاون وزیر خارجه آمریکا در امور نیمکره غربی، مستقیماً از کشورهای آمریکایی خواست تأمین کنندگان فناوری چینی از جمله Huawei، ZTE، Hytera، Hikvision، Dahua و DJI را کنار بگذارند. سگورا این شرکت‌ها را ارائه‌دهنده فناوری‌های «پرخطر» (high-risk technologies) خواند و گفت قوانین چین این شرکت‌ها را ملزم می‌کند با سرویس‌های اطلاعاتی پکن همکاری کنند؛ بنابراین به ادعای او استفاده از محصولات این شرکت‌ها خطر جاسوسی، هک و اختلال در شبکه‌ها ایجاد می‌کند.

این پیام پس از این توسط سفارت‌های آمریکا در کاستاریکا، پاناما، جمهوری دومینیکن و... تکرار شده است. سفارت چین در پاناما این اتهامات را فاقد مبنای واقعی دانست و آمریکا را به اعمال فشار بر کشورهای منطقه برای جایگزینی محصولات چینی متهم کرد. سخنگوی وزارت خارجه چین نیز این ادعاها را رد و بر حق کشورهای مستقل برای انتخاب شرکای همکاری تأکید کرد.

تحلیل

این پیام و تکرار این پیام از سوی سفارتخانه‌های آمریکا نشان می‌دهد واشنگتن در حال گسترش فشار فناوری علیه شرکت‌های چینی به کشورهای ثالث است و انتخاب تأمین کنندگان فناوری را به موضوعی امنیتی و بخشی از رقابت راهبردی با چین تبدیل می‌کند. در صورت پذیرش این رویکرد، می‌تواند به کاهش حضور شرکت‌های چینی در زیرساخت‌های دیجیتال و فناوری آمریکای لاتین منجر شود.

در دوره اول ترامپ نیز این فشار با محوریت امنیت شبکه و 5G وجود داشت؛ اما در دوره دوم، همین استدلال‌های امنیتی با رویکرد گسترده‌تر واشنگتن برای تقویت برتری آمریکا در نیمکره غربی و محدود کردن حضور چین در منطقه پیوند خورده است.

شماره خبر: ۳۱۱۲ تاریخ انتشار خبر: دوم شهریور ۱۴۰۵ (۲۴ اوت ۲۰۲۶)

برچسب: متمم ترامپ بر دکترین مونرو، آمریکای لاتین، کاهش نفوذ چین در قاره آمریکا

❖ «عملیات طرد اقتصادی» آمریکا؛ فشار بر شبکه‌های مرتبط با چین

وزارت خزانه‌داری آمریکا در چارچوب عملیات موسوم به «طرد اقتصادی» (Operation Economic Outcast)، فشار بر شبکه‌های تجاری و مالی مرتبط با ایران را افزایش داده است. اقدامی که می‌تواند ریسک تحریم‌های ثانویه برای شرکت‌های چینی فعال در تجارت نفت ایران را افزایش دهد. این اقدام در حالی صورت گرفته که واشنگتن دامنه تمرکز بر فعالیت‌هایی را که می‌تواند شرکت‌های خارجی را در معرض تحریم ثانویه قرار دهد نیز گسترش داده است. خزانه‌داری پنج بخش شامل دارایی‌های دیجیتال، فناوری، طلا، هوانوردی و کشتیرانی را در این چارچوب تعیین کرده است؛ بنابراین دامنه ریسک برای شرکت‌های غیرآمریکایی که در این حوزه‌ها با ایران تعامل دارند، افزایش یافته است. همچنین در بسته تحریمی دوم شهریور (۲۴ اوت ۲۰۲۶) چند شرکت و کشتی مرتبط با چین و هنگ‌کنگ هدف قرار گرفتند. از جمله، نفتکش QUANTUM HOPE که متعلق به یک شرکت ثبت شده در هنگ‌کنگ است، که گفته شده از ابتدای سال ۲۰۲۶ میلیون‌ها بشکه نفت ایران را به چین منتقل کرده است.

همچنین نفتکش VOYAGE ELITE که تحت مالکیت، مدیریت و بهره‌برداری شرکت چینی Lilimoon Navigation قرار دارد، از سال ۲۰۲۶ میلیون‌ها بشکه نفت ایران را به چین منتقل کرده است. خزانه‌داری آمریکا هر دو شرکت مرتبط با این کشتی‌ها را تحریم کرد.

سخنگوی وزارت خارجه چین در واکنش به این اقدام گفته است که همکاری چین با ایران همواره در چارچوب قوانین بین‌المللی انجام می‌شود و نباید مختل یا تضعیف شود. و هشدار داده است که چین از نزدیک تحولات مربوطه را دنبال می‌کند و تمام اقدامات لازم را برای محافظت قاطعانه از حقوق و منافع مشروع خود انجام خواهد داد.

تحلیل

سازوکار به‌کارگرفته‌شده در «عملیات طرد اقتصادی» برای چین اساساً جدید نیست و شرکت‌های چینی پیش از این نیز به‌دلیل همکاری با ایران هدف تحریم‌های آمریکا قرار گرفته‌اند؛ بااین‌حال، این عملیات می‌تواند شدت و سرعت اجرای فشارهای ثانویه را افزایش دهد.

در عین حال، گسترش تحریم‌ها به شرکت‌های بزرگ و به‌ویژه مؤسسات مالی چینی در چارچوب روابط پرتنش و در عین حال شکننده چین و آمریکا اهمیت متفاوتی پیدا می‌کند. تحریم مستقیم بازیگران بزرگ چینی به‌دلیل ارتباط با ایران می‌تواند یک موضوع جدید و حساس را به دستورکار روابط دوجانبه اضافه کند. از این منظر، اجرای گسترده‌تر این سازوکار می‌تواند برای آمریکا یک موازنه دشوار ایجاد کند: از یک سو، چین به‌دلیل نقش مهم خود در تجارت نفت ایران، یکی از حلقه‌های مهم اثربخشی فشار بر تهران است؛ از سوی دیگر، فشار مستقیم بر بازیگران بزرگ اقتصادی و مالی چین می‌تواند در شرایط فعلی به واکنش متقابل پکن و افزایش تنش در مجموعه روابط دو کشور منجر شود.

چین نیز پیش‌تر در واکنش به تهدید تحریم‌های ثانویه تأکید کرده که با تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا مخالف است و برای حفاظت از حقوق و منافع مشروع خود «هر اقدام لازم» را انجام خواهد داد. سخنان بسنت در ۳۰ اوت درباره تداوم اعمال تحریم‌های ثانویه، با تمرکز اولیه بر مؤسسات مالی، در کنار تأکید او بر اینکه موفقیت کارزار فشار علیه ایران لزوماً مستلزم هدف قرار دادن شرکت‌های چینی نیست، نشان می‌دهد که واشنگتن در گسترش فشار به مؤسسات مالی چینی همچنان ملاحظاتی دارد و احتیاط می‌کند.

شماره خبر: ۳۲۱۳ تاریخ انتشار خبر: دوم شهریور ۱۴۰۵ (۲۴ اوت ۲۰۲۶)

برچسب: عمیات طرد اقتصادی، روابط ایران و چین، تحریم مالی چین

♦ چارچوب جدید دولت ترامپ برای محدودسازی تجهیزات خارجی در شبکه برق

دولت ترامپ در چهارم شهریور (۲۶ اوت ۲۰۲۶) با صدور فرمان اجرایی شماره ۱۴۴۲۱، وضعیت اضطراری ملی در زمینه امنیت «شبکه عمده برق» آمریکا اعلام و اختیار جدیدی برای محدود کردن تجهیزات و فناوری‌های خارجی مورد استفاده در زیرساخت برق ایجاد کرد.

بر اساس این فرمان، وزارت انرژی آمریکا می‌تواند پس از شناسایی تجهیزات یا فناوری‌های برق تولیدشده در خارج که با یک «نهاد خارجی تحت پوشش» ارتباط دارند و از نظر دولت آمریکا تهدیدی غیرقابل قبول برای امنیت ملی محسوب می‌شوند، خرید، واردات، انتقال یا نصب آنها را ممنوع یا برای استفاده از آنها شروطی تعیین کند. این محدودیت‌ها می‌تواند تجهیزات الکتریکی، اجزای حیاتی، نرم‌افزار، میان‌افزار (firmware)، خدمات دیجیتال و قابلیت‌های دسترسی از راه دور مرتبط با شبکه برق را دربرگیرد.

فرمان همچنین تنها به معاملات جدید محدود نمی شود. وزارت انرژی آمریکا اختیار دارد برای تجهیزاتی که پیش از صدور فرمان در شبکه نصب شده اند، الزاماتی از جمله جداسازی، پایش، ایمن سازی، قطع اتصال یا در صورت لزوم حذف و جایگزینی تعیین کند. این وزارتخانه همچنین می تواند فهرستی از تجهیزات و تأمین کنندگان واجد شرایط ایجاد و برای کاهش ریسک، اقدامات اصلاحی مشخصی را برای ادامه استفاده از تجهیزات خارجی تعیین کند.

دولت آمریکا هدف این اقدام را مقابله با خطرانی از جمله ایجاد «درهای پشتی» دیجیتال، دسترسی مخرب از راه دور، حملات سایبری و آسیب پذیری های زنجیره تأمین عنوان کرده است؛ نگرانی هایی که به گفته وزارت انرژی با افزایش وابستگی شبکه برق به فناوری های دیجیتال و رشد مصرف برق مراکز داده و زیرساخت های هوش مصنوعی اهمیت بیشتری پیدا کرده اند.

چین در متن فرمان به عنوان کشور هدف نام برده نشده است و این فرمان به تنهایی ممنوعیت عمومی تجهیزات چینی را ایجاد نمی کند. با این حال، ایجاد سازوکار شناسایی «نهادهای خارجی تحت پوشش» و امکان ممنوعیت یا حذف تجهیزات مرتبط با آنها، می تواند در ادامه برای محدودسازی تأمین کنندگان چینی در بخش هایی از زیرساخت برق آمریکا مورد استفاده قرار گیرد. وزارت انرژی قرار است مقررات اجرایی لازم برای استفاده از این اختیارات را ظرف ۱۲۰ روز تدوین کند.

گزارش کمیسیون بررسی اقتصادی و امنیتی آمریکا-چین (USCC) در سال ۲۰۲۵، با عنوان Power Surge: China's Electrification Drive and Push for Global Energy Dominance به گسترش نقش خود در زیرساخت های انرژی جهانی به دنبال افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی خود در جهان است. این گزارش همچنان اشاره می کند که حدود ۵۴٪ واردات ترانسفورماتورهای ولتاژ پایین آمریکا در سال ۲۰۲۴، ۶۱٪ واردات باتری های لیتیومیون غیرخودرویی آمریکا در ۲۰۲۴، حدود ۲۹٪ واردات اینورترهای آمریکا و... از چین بوده است.

پیش از این نیز وزارت انرژی آمریکا در دسامبر ۲۰۲۰، با استناد به فرمان اجرایی ۱۳۹۲۰، برای کاهش ریسک‌های ناشی از نهادهای مرتبط با چین، محدودیت‌هایی بر تأمین برخی تجهیزات شبکه عمده برق اعمال کرد. اما دولت بایدن در سال ۲۰۲۱ پیش از اجرایی شدن آن را لغو کرده بود.

تحلیل

در چارچوب رقابت راهبردی آمریکا و چین، این اقدام را می‌توان بخشی از تلاش واشنگتن برای کاهش وابستگی ساختاری به چین و بازآرایی زنجیره‌های تأمین زیرساخت‌های حیاتی بر مبنای ملاحظات امنیت ملی دانست؛ به گونه‌ای که حتی وابستگی غیرمستقیم از طریق نرم افزار، قطعات و خدمات نیز محدود شود.

شماره خبر: ۳۲۱۴ تاریخ انتشار خبر: چهارم شهریور ۱۴۰۵ (۲۶ اوت ۲۰۲۶)
برچسب: محدودیت واردات تجهیزات چینی، وابستگی زیرساختی به چین، محدودیت بازار آمریکا

♦ واگذاری بخشی از میادین نفتی ونزوئلا به شرکت آمریکایی؛ کاهش حضور شرکت های چینی

در چارچوب توافق نفتی جدید میان آمریکا و ونزوئلا که در تاریخ نهم شهریور (۳۱ اوت ۲۰۲۶) اخبار آن منتشر شد، شرکت آمریکایی North American Blue Energy Partners (NABEP) امتیاز بهره برداری ۱۰۰ ساله، ۱۷ میدان نفتی در ونزوئلا را با نفتی در حدود ۶۵ میلیارد بشکه ذخایر اثبات شده، در اختیار خواهد گرفت؛ اقدامی که به طور مستقیم بخشی از حضور شرکت های چینی و روسی در صنعت نفت این کشور را تحت تأثیر قرار می دهد.

پنج مورد از ۱۴ میدان نفتی جدیدی که دولت ونزوئلا به NABEP واگذار کرده، پیش تر توسط شرکت های چینی اداره می شدند. از جمله این شرکت ها Sinopec، China National و China Concord Resources Petroleum Corporation (CNPC) هستند. دو پروژه نیز پیش تر در اختیار China Concord Resources قرار داشت؛ شرکتی که آمریکا در سال ۲۰۱۹ به دلیل فعالیت های مرتبط با ایران تحریم کرده بود.

بر اساس این توافق، NABEP کنترل عملیاتی پروژه ها را در اختیار خواهد داشت و دولت آمریکا نیز از حقوق گسترده ای در ساختار مالکیت و مدیریت آن برخوردار خواهد بود؛ از جمله دفتر سرمایه گذاری راهبردی وزارت دفاع آمریکا (Office of Strategic Capital) حق در اختیار گرفتن ۳۵ درصد از سهام شرکت مادر NABEP را خواهد داشت، همچنین دولت آمریکا در انتصاب اعضای هیئت مدیره حق وتو دارد و اکثریت اعضای هیئت مدیره باید شهروند آمریکا باشند. وزارت خارجه آمریکا نیز حق خرید ۲۰ درصد تولید شرکت با قیمت تمام شده و حق تقدم خرید ۸۰ درصد باقی مانده تولید را خواهد داشت.

بر اساس توضیحات کاخ سفید بیشتر این ۱۷ پروژه پیش تر تحت کنترل یا بهره‌برداری شرکت‌های روسی و چینی یا نزدیکان مادورو و چاوز قرار داشتند. این بازیگران خارجی، از نگاه دولت ترامپ، منابع ونزوئلا را به نفع رقبای آمریکا، از جمله کوبا، روسیه و چین، مورد بهره‌برداری قرار داده بودند. کاخ سفید این توافق را صراحتاً در چارچوب «احیای دکترین مونرو» و حذف نفوذ بازیگران خارجی نامطلوب از نیمکره غربی قرار داده و آن را بخشی از تلاش دولت ترامپ برای تثبیت برتری آمریکا در این منطقه معرفی کرده است.

تحلیل

اهمیت این توافق برای چین تنها به کاهش حضور شرکت‌های چینی در برخی میادین محدود نمی‌شود. یک مقام آمریکایی به رویترز گفته است بخشی از نفتی که پیش‌تر به چین صادر می‌شد، اکنون می‌تواند به بازار آمریکا منتقل شود. این موضوع با ساختار توافق نیز همخوان است؛ زیرا آمریکا حق خرید ۲۰ درصد تولید با قیمت تمام‌شده و حق تقدم خرید ۸۰ درصد باقی‌مانده را در اختیار دارد. از این منظر، توافق را می‌توان تلاشی برای افزایش کنترل آمریکا بر جریان انرژی ونزوئلا و ایجاد اهرمی برای اعمال فشار بر چین از مسیر انرژی دانست.

شماره خبر: ۳۲۱۵ تاریخ انتشار خبر: نهم شهریور ۱۴۰۵ (۳۱ اوت ۲۰۲۶)

برچسب: روابط چین و ونزوئلا، تسلط بر منابع انرژی، متمم ترامپ بر دکترین مونرو، آمریکای لاتین، کاهش نفوذ چین در قاره آمریکا

♦ بازتنظیم تحریم‌های ونزوئلا و اعمال محدودیت بر مالکیت و مشارکت چینی در مجوزهای OFAC

دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا (OFAC) در هفته‌های اخیر با صدور و اصلاح چند مجوز عمومی، بخشی از معاملات مرتبط با بخش‌های نفت، پتروشیمی، مخابرات، معدن و طلای ونزوئلا را از شمول محدودیت‌های تحریمی خارج کرده است. با این حال، در این مجوزها محدودیت‌هایی برای ساختارهای اقتصادی دارای مالکیت، کنترل یا مشارکت مشترک با اشخاص چینی حفظ شده است؛ به این معنا که برخی معاملات در صورت وجود پیوند مالکیتی یا مشارکت مستقیم با طرف‌های چینی، از دامنه مجوز خارج می‌شوند. این مجوزها همچنین شامل استثنائاتی برای ایران، روسیه و کره شمالی نیز می‌باشد.

- در حوزه مخابرات، مجوز عمومی ۶۱A (GL ۶۱A) صادره در پنجم شهریور (۲۷ اوت)، برخی فعالیت‌های مربوط به تأمین تجهیزات، فناوری، نرم‌افزار و خدمات مورد نیاز برای نصب، نگهداری، نوسازی، تعمیر، ارتقا و پشتیبانی از زیرساخت‌های مخابراتی ونزوئلا را مجاز می‌کند. این مجوز، در کنار اشخاص مرتبط با ایران، روسیه، کره شمالی و کوبا، معاملات با اشخاص مستقر یا سازمان‌یافته در چین و همچنین نهادهای تحت مالکیت یا کنترل آنها یا دارای مشارکت مشترک با آنها را نیز از دامنه مجوز خارج می‌کند.
- مجوز ۴۶D GL صادرشده در پنجم شهریور (۲۷ اوت ۲۰۲۶)، معاملات مشخص نفت و محصولات پتروشیمی ونزوئلا را مجاز می‌کند، اما شرکت‌های ونزوئلایی یا آمریکایی تحت مالکیت، کنترل یا سرمایه‌گذاری مشترک با اشخاص چینی را از این مجوز مستثنا می‌کند. با این حال، فروش مجدد نفت ونزوئلا به چین به طور کلی ممنوع نشده است.
- مجوز ۵۱D GL صادرشده در یازدهم شهریور (۲ سپتامبر ۲۰۲۶)، معاملات مشخص مربوط به صادرات، واردات مجدد، فروش، خرید، عرضه، ذخیره‌سازی، تحویل و حمل و نقل زغال سنگ و مواد معدنی، از جمله طلا، با منشأ ونزوئلا را مجاز می‌کند. با این حال، نهادهای ونزوئلایی یا آمریکایی دارای مالکیت، کنترل یا مشارکت مشترک با اشخاص چینی از دامنه این مجوز خارج هستند؛ همچنین فرآوری یا پالایش مواد معدنی و طلای ونزوئلا در چین مشمول این مجوز نیست.

- مجوز GL ۵۲C صادر شده در ۲۳ شهریور (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶)، برای شرکت‌های آمریکایی واجد شرایط، معاملات مشخص با شرکت نفت دولتی ونزوئلا (PdVSA) و شرکت‌هایی که حداقل ۵۰ درصد آنها متعلق به PdVSA است را مجاز می‌کند؛ از جمله خرید، فروش، صادرات، حمل و نقل و ذخیره‌سازی نفت و محصولات نفتی ونزوئلا، ارائه کالا، خدمات و فناوری مورد نیاز بخش نفت و گاز و همچنین سرمایه‌گذاری‌های جدید و تشکیل شرکت‌های مشترک جدید در ونزوئلا در این حوزه. از نظر چین، معامله‌ای که در آن یک نهاد ونزوئلایی یا آمریکایی تحت مالکیت یا کنترل یک شخص چینی باشد یا با شخص چینی شرکت مشترک داشته باشد، از این مجوز خارج است.

تحلیل

این اقدامات را می‌توان در چارچوب تلاش دولت ترامپ برای احیای دکترین مونرو و بازتعریف نیمکره غربی به عنوان حوزه نفوذ ممتاز آمریکا تحلیل کرد؛ رویکردی که در آن محدود کردن حضور اقتصادی و راهبردی قدرت‌های خارج از نیمکره، به ویژه چین، در کنار بازگشایی کنترل شده اقتصاد ونزوئلا دنبال می‌شود.

از این منظر، OFAC مسیرهای مجاز ورود سرمایه و فعالیت اقتصادی را به گونه‌ای تنظیم می‌کند که ساختارهای دارای پیوند مستقیم با چین از بخشی از این فرصت‌ها کنار گذاشته شوند. بنابراین، این مجوزها را می‌توان یکی از ابزارهای اقتصادی سیاست گسترده‌تر واشنگتن برای کاهش نفوذ چین در منابع انرژی و معدنی ونزوئلا و تثبیت نقش آمریکا در اقتصاد این کشور دانست.

شماره خبر: ۳۲۱۶ تاریخ انتشار خبر: اوت و سپتامبر ۲۰۲۶

برچسب: وزارت خزانه‌داری، روابط چین و ونزوئلا، متمم ترامپ بر دکترین مونرو، آمریکای لاتین، کاهش نفوذ چین در قاره آمریکا

♦ تحریم یک شبکه چینی زبان مرتبط با کلاهبرداری سایبری از سوی آمریکا

وزارت خزانه داری آمریکا در ۹ سپتامبر ۲۰۲۶ اعلام کرد دفتر کنترل دارایی های خارجی این وزارتخانه (OFAC)، شبکه چینی زبان Xinbi Guarantee را به اتهام نقش آفرینی در کلاهبرداری های سایبری، پول شویی و سایر فعالیت های مجرمانه علیه شهروندان آمریکایی، در فهرست تحریم ها قرار داده است. خزانه داری معتقد است این شبکه به طور گسترده توسط مجرمان سایبری چینی مورد استفاده قرار می گرفته است.

بر اساس اعلام خزانه داری، Xinbi Guarantee از حدود سال ۲۰۲۲ یک بازار آنلاین غیرقانونی را اداره کرده و تاکنون معادل بیش از ۲۴ میلیارد دلار دارایی دیجیتال و ارز فیات را از طریق پلتفرم های خود پردازش کرده است. آمریکا مدعی است این پلتفرم به عنوان واسطه ای میان مراکز کلاهبرداری و ارائه دهندگان خدمات مالی، فناوری و سایر خدمات مورد نیاز شبکه های مجرمانه عمل کرده است.

این تحریم بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۵۸۱ (E.O. ۱۳۵۸۱) با عنوان «مسدودسازی دارایی های سازمان های جنایی فراملیتی» و اصلاحیه آن، فرمان اجرایی ۱۳۸۶۳، اعمال شده است. این چارچوب تحریمی بر مبنای قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین المللی (IEEPA) و قانون وضعیت اضطراری ملی آمریکا ایجاد شده و مقررات آن در CFR Part ۳۱ ۵۹۰ قرار دارد.

همچنین خزانه داری اعلام کرد این اقدام در چارچوب فرمان اجرایی ۱۴۳۹۰ مورخ ۶ مارس ۲۰۲۶ با عنوان «مقابله با جرایم سایبری، کلاهبرداری و طرح های استثماری علیه شهروندان آمریکایی» انجام شده است. در همین چارچوب، وزارت دادگستری آمریکا نیز همزمان با تحریم ها، زیرساخت ها و کیف پول های دارایی دیجیتال مورد استفاده Xinbi Guarantee را توقیف کرد.

شماره خبر: ۳۲۱۷ تاریخ انتشار خبر: ۱۸ شهریور ۱۴۰۵ (نهم سپتامبر ۲۰۲۶)

برچسب: وزارت خزانه داری، کلاهبرداری سایبری

♦ تلاش آمریکا برای شکل دادن به یک واکنش تجاری هماهنگ علیه چین در نشست وزرای دارایی G۲۰

اسکات بسنت، وزیر خزانه داری آمریکا، در حاشیه نشست وزرای دارایی و رؤسای بانک های مرکزی گروه G۲۰ در اشلویل، تلاش کرد کشورهای عضو را به بازنگری در روابط تجاری خود با چین و اتخاذ رویکردی هماهنگ در قبال مازاد تجاری این کشور ترغیب کند. بسنت پیش از برگزاری نشست گفته بود حجم کنونی صادرات چین به جهان پایدار نیست و کشورها باید برای کاهش عدم توازن های تجاری و حساب جاری، شرایط تجاری خود با پکن را مورد بازبینی قرار دهند.

ماحصل این تلاش بیانیه ای ۱۷ ماده ای بود که اختلاف بر سر چهار بند با چین باعث شد متن نهایی به عنوان «بیانیه رئیس G۲۰» (Chair's Statement) منتشر شود و نه یک بیانیه اجماعی مورد توافق همه اعضا. یکی از چهار بند مورد مخالفت چین، بند ۴ است که خواستار «تضمین تردد آزاد، ایمن و قابل پیش بینی» از تنگه هرمز و سایر مسیرهای دریایی و پرهیز کشورها از محدودیت های غیرضروری صادراتی است که می تواند زنجیره های تأمین جهانی را مختل کند.

بند ۱۰ به عدم توازن های تجاری و حساب جاری مربوط است. در این بند از کشورهایی که مازاد خارجی بیش از حد و پایدار دارند خواسته شده است عواملی را که مصرف داخلی را محدود و اقتصاد را بیش از حد به صادرات وابسته می کند، کاهش دهند. همچنین از کشورها خواسته شده با سیاست ها و رویه های «غیربازاری» که به تشدید این عدم توازن ها منجر می شوند، مقابله کنند.

بند ۱۱ مکمل بند ۱۰ است و بر نقش صندوق بین المللی پول در نظارت بر عدم توازن های اقتصاد جهانی تأکید دارد.

بند ۱۳ نیز به معماری بدهی های دولتی و بازسازی بدهی کشورهای بدهکار اختصاص دارد و موضوع همکاری بین المللی برای مدیریت و بازسازی بدهی های دولتی را مورد توجه قرار می دهد.

تحلیل

این تحول را می‌توان ادامه و در عین حال گسترش رویکردی دانست که دولت ترامپ از سال ۲۰۲۵ در مذاکرات تجاری دوجانبه با کشورهای ثالث دنبال کرده است؛ رویکردی که در آن، علاوه بر تعرفه‌ها، مقابله با دور زدن تعرفه‌ها، انتقال کالا از طریق کشورهای ثالث و رعایت قواعد مبدأ اهمیت پیدا کرد. با این حال، کاهش تجارت مستقیم آمریکا با چین نتوانست مسئله گسترده‌تر کسری تجاری آمریکا را رفع کند و بخشی از صادرات چین به بازارهای دیگر، از جمله اروپا و آمریکای لاتین، منتقل شد و جریان صادرات غیر مستقیم به آمریکا قوت گرفته است. از این منظر، تلاش بسنت در G۲۰ را می‌توان گامی برای انتقال این رویکرد از سطح توافق‌های دوجانبه با کشورهای ثالث و دور زدن محدودیت‌ها توسط چین به سطح هماهنگی چندجانبه و مقابله با مازاد تجاری چین در سطح جهانی دانست.

اهمیت این تحول در آن است که واشنگتن نتوانست مسئله مازاد تجاری چین و سیاست‌های «غیربازاری» را در چارچوب بحث جاری G۲۰ برجسته‌تر و به موضوعی برای هماهنگی میان اعضا تبدیل کند؛ رویکردی که با مخالفت چین نتوانست به اجماع تبدیل شود.

در مورد مخالفت چین با بند ۴، که بر «ناوبری آزاد، ایمن و قابل پیش‌بینی» در تنگه هرمز و سایر مسیرهای دریایی تأکید داشت، دو ملاحظه را می‌توان مطرح کرد. نخست، همان‌گونه که چین با بیانیه بحرین در شورای امنیت، که از نگاه پکن می‌توانست به عنوان سازوکاری تحت حمایت آمریکا برای بازگشایی تنگه هرمز تلقی شود، مخالفت کرد، در اینجا نیز ممکن است نخواسته باشد حمایت از آزادی ناوبری در هرمز به معنای همراهی با رویکرد آمریکا در این زمینه باشد. دوم، چین ممکن است نگران بوده باشد که تأکید بر «ناوبری قابل پیش‌بینی» در تنگه هرمز، از نظر سیاسی و حقوقی به مباحث مشابه درباره تنگه تایوان و دریای چین جنوبی قابل تعمیم باشد.

شماره خبر: ۳۲۱۸ تاریخ انتشار خبر: دهم شهریور ۱۴۰۵ (یکم سپتامبر ۲۰۲۶)

برچسب: مازاد تجاری چین، کسری تجاری آمریکا، چندجانبه‌سازی فشار تجاری علیه چین، گروه ۲۰

♦ تصویب قانون گراهام و افزایش ریسک فشار بر چین

قانون موسوم به «قانون گراهام» (Lindsey O. Graham Sanctioning Russia and Iran Act of ۲۰۲۶) که نسخه نهایی آن در ۲۷ شهریور (۱۸ سپتامبر ۲۰۲۶) به امضا ترامپ رسید، چارچوب گسترده ای برای تشدید فشارهای اقتصادی و تحریمی علیه روسیه و اشخاص و نهادهای مرتبط با آن ایجاد می کند. این قانون صرفاً متوجه روسیه نیست و برای کشورهایی که به تجارت انرژی با روسیه ادامه می دهند یا شرکت ها و اشخاص آنها در تأمین اقلام مورد استفاده در پایگاه صنعتی-دفاعی روسیه مشارکت دارند نیز پیامدهایی در نظر گرفته است. چین از چند مسیر در معرض این قانون قرار می گیرد:

نخست، قانون از مسیر تجارت انرژی برای چین اهمیت دارد. بند ۱۱۳ به دولت آمریکا اجازه می دهد بر کالاهای وارداتی از کشورهایی که در میان پنج خریدار بزرگ نفت خام یا گاز طبیعی روسیه قرار دارند، و یا در میان پنج کشور برتر تسهیل کننده دور زدن تحریم های نفتی روسیه قرار داشته باشد. تا ۱۰۰ درصد تعرفه اعمال کند. چین، به عنوان یکی از خریداران بزرگ انرژی روسیه، در معرض این سازوکار قرار دارد.

دوم، بر اساس بخش ۱۰۲ قانون، شرکت ها و اشخاص خارجی، از جمله شرکت های چینی، در صورت احراز شرایط قانونی می توانند به دلیل تأمین آگاهانه کالاهای خدمات مرتبط با پایگاه صنعتی-دفاعی روسیه یا مشارکت در برخی سازوکارهای فریبکارانه برای دور زدن تحریم ها، هدف اقدامات تحریمی آمریکا قرار گیرند. دامنه اقلام مورد توجه نیز شامل ماشین آلات CNC، برخی مواد شیمیایی، کابل های فیبر نوری دارای کاربرد نظامی و فناوری های مرتبط مورد نیاز برای تولید آنها، اقلام موجود در فهرست کالاهای با اولویت بالا (Common High Priority Items List) و برخی حسگرهای پیشرفته است. بر اساس گزارش سال ۲۰۲۶ مؤسسه اقتصاد کیف (KSE)، چین حدود ۷۵ درصد از صادرات گزارش شده کالاهای با اولویت بالا (Common High Priority—CHP) به روسیه را به خود اختصاص داده است.

ریسک سوم به بخش مالی مربوط می‌شود. قانون، امکان اعمال تحریم علیه برخی مؤسسات مالی خارجی را در صورت انجام «معاملات قابل توجه» با مؤسسات مالی مشخص روسیه، از جمله Sberbank و VTB و Gazprombank، پیش‌بینی کرده است. بنابراین بانک‌های چینی که با این مؤسسات روسی تعامل مالی قابل توجه داشته باشند، در صورت تحقق شرایط مقرر در قانون، می‌توانند در معرض تحریم‌های آمریکا قرار گیرند.

گروه سخنگوی وزارت خارجه چین در ۱۷ سپتامبر در آستانه امضای این قانون و در پاسخ به سؤال درباره اختیارات جدید ترامپ برای اعمال تعرفه بر کشورهای بود که نفت روسیه را می‌خرند، هشدار داد که «این همکاری هیچ شخص ثالثی را هدف قرار نداده است و نباید مختل شود یا تحت اجبار هیچ شخص ثالثی قرار گیرد.»

شماره خبر: ۳۲۱۹ تاریخ انتشار خبر: ۲۷ شهریور ۱۴۰۵ (۱۸ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: قانون گراهام، روابط چین و روسیه، انرژی، کالاهای با کاربرد دوگانه

◆ فشار آمریکا به برزیل برای بازنگری در معاملات فروش معادن

جیمیسون گریو، نماینده تجاری آمریکا (USTR)، در چارچوب مذاکرات برای کاهش تعرفه تجاری ۵۰ درصدی آمریکا بر کالاهای برزیلی، از دولت برزیل خواسته است در معاملات مربوط به معادن برزیلی باید سازوکاری را ایجاد کند که بر اساس آن، برزیل پیش از نهایی شدن معاملات مربوط به فروش دارایی‌های معدنی، آمریکا را در جریان قرار دهد؛ معاملات مربوط به عناصر خاکی کمیاب نیز مشمول بررسی آمریکا قرار بگیرند؛ و پیش از تأیید نهایی فروش، فرصت مشخصی در اختیار شرکت‌های آمریکایی قرار دهد تا برای خرید این دارایی‌ها اقدام کنند.

همچنین آمریکا از برزیل خواسته است معامله فروش بخشی از دارایی‌های نیکل شرکت Anglo American به یک شرکت معدنی تحت کنترل دولت چین را مورد بازبینی قرار دهد. دارایی‌های مورد معامله شامل عملیات تولید فرونیکل Barro Alto و Codemin در ایالت گویاس است که مجموعاً در سال گذشته حدود ۳۹,۷۰۰ تن نیکل محتوی در فرونیکل تولید کردند. پروژه‌های توسعه نیافته Jacaré در پارا و Morro Sem Bone در ماتو گروسو نیز در این معامله قرار دارند.

شماره خبر: ۳۲۲۰ تاریخ انتشار خبر: ۲۷ شهریور ۱۴۰۵ (۱۸ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: روابط چین و برزیل، متمم ترامپ بر دکترین مونرو، آمریکای لاتین، کاهش نفوذ چین در قاره آمریکا

چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

• تداوم رقابت در کنار حفظ ثبات شکننده

با وجود تداوم توافقات حاصل شده میان ترامپ و شی، نقاط اصطکاک واقعی و رو به رشدی میان دو کشور در زمینه مسائل تجاری و اقتصادی و همچنین چالش‌های ژئوپلیتیکی مانند ایران و آمریکای لاتین وجود دارد. مجموعه اقدامات آمریکا در یک ماه گذشته نشان می‌دهد که واشنگتن تلاش می‌کند هزینه فعالیت چین در محیط خارجی خود را افزایش دهد؛ در مقابل، پکن نیز در موضوعاتی که منافع مستقیم یا روابط راهبردی آن در معرض تهدید قرار گرفته، موضعی مقاومتی اتخاذ کرده است. و همچنین در داخل پیوسته در حال تقویت ساختارهای حقوقی و نهادی برای مقابله و تنش‌های گسترده‌تر است. تصویب «قانون بسیج دفاع ملی» در اواخر ماه اوت با هدف ایجاد یک چارچوب جامع برای آماده‌سازی چین جهت تبدیل سریع ظرفیت‌های اقتصادی، صنعتی، انسانی و اجتماعی به توان دفاعی در شرایط جنگ یا تهدید جدی است. و همچنین بروزرسانی مجدد قانون سرمایه‌گذاری خارجی با هدف ایجاد سازوکاری برای شناسایی و گزارش اقدامات تبعیض‌آمیز، انتقال اجباری فناوری یا داده و واگذاری اجباری دارایی‌های شرکت‌های چینی در خارج، زمینه را برای حفاظت و اتخاذ اقدامات متقابل در برابر فشارهای خارجی فراهم می‌کند.

با این حال، استمرار این منازعات لزوماً به معنای حرکت دو کشور به سمت رویارویی مستقیم نیست. عمق وابستگی‌های اقتصادی و زنجیره‌های تأمین، همراه با هزینه‌های ژئوپلیتیکی تشدید تقابل، همچنان هر دو طرف را به مدیریت تنش وادار می‌کند. به همین دلیل، وضعیت کنونی را می‌توان نوعی رقابت فزاینده همراه با تلاش برای حفظ یک ثبات شکننده توصیف کرد.

• گسترش فشار آمریکا از تحریم مستقیم چین به محیط خارجی فعالیت این کشور

بررسی اقدامات آمریکا در یک ماه گذشته نشان می‌دهد که بخشی از فشارها از هدف قرار دادن مستقیم کالاها و شرکت‌های چینی فراتر رفته و بر نقاط خاکستری و محیط خارجی فعالیت چین متمرکز شده است. فشار بر کشورهای آمریکای لاتین برای کاهش استفاده از فناوری شرکت‌های چینی، تلاش برای محدود کردن حضور چین در پروژه‌های نفتی و معدنی ونزوئلا، اعمال فشار بر شبکه‌های مرتبط با تجارت ایران و روسیه و تلاش برای هماهنگ کردن کشورهای G۲۰ در برابر مازاد تجاری چین، نمونه‌هایی از این تغییر رویکرد هستند.

در این چارچوب، هدف تنها کاهش دسترسی چین به بازار آمریکا نیست؛ بلکه واشنگتن در حال تلاش برای شکل دادن به تصمیم کشورهای ثالث درباره فناوری، سرمایه‌گذاری، زیرساخت، انرژی و تجارت با چین است. در صورت تداوم این روند، رقابت آمریکا و چین بیش از گذشته از یک رقابت دوجانبه به رقابت بر سر محیط اقتصادی و راهبردی پیرامون چین تبدیل خواهد شد.

• انرژی به یکی از نقاط پیوند فشار آمریکا بر چین تبدیل می‌شود

تحولات اخیر همچنین اهمیت فزاینده انرژی را در رقابت آمریکا و چین نشان می‌دهد. تحریم‌های مرتبط با تجارت نفت ایران و قانون گراهام، چین را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در معرض هزینه‌هایی قرار می‌دهند که از روابط انرژی آن با ایران و روسیه ناشی می‌شود. در ونزوئلا نیز اقدامات اخیر آمریکا تنها به رفع بخشی از تحریم‌های این کشور محدود نمانده و با بازآرایی مالکیت و کنترل پروژه‌های نفتی و محدود کردن برخی ساختارهای دارای مالکیت یا مشارکت چینی همراه شده است. از این منظر، مجموعه تحولات اخیر را می‌توان نشانه افزایش اهمیت دسترسی چین به منابع و مسیرهای انرژی خارجی در محاسبات واشنگتن دانست. آمریکا از یک سو می‌خواهد هزینه همکاری چین با کشورهای تحت تحریم را افزایش دهد و از سوی دیگر، در مناطقی مانند ونزوئلا، نقش خود را در کنترل و هدایت جریان منابع انرژی تقویت کند.

برای چین نیز این تحولات صرفاً به معنای افزایش هزینه همکاری با ایران یا روسیه نیست. تداوم چنین روندی می‌تواند در بلندمدت به افزایش نقش آمریکا در تعیین مسیر دسترسی چین به منابع انرژی و افزایش آسیب‌پذیری پکن در برابر فشارهای خارجی منجر شود. بنابراین، احتمالاً این ملاحظات در محاسبات چین درباره تداوم همکاری انرژی با ایران و روسیه و همچنین تلاش برای متنوع‌سازی منابع و مسیرهای تأمین انرژی آن مورد توجه قرار خواهد گرفت.

• تداوم تلاش آمریکا برای کاهش وابستگی به چین؛ در حالی که وابستگی ساختاری همچنان پابرجاست

بخش دیگری از اقدامات آمریکا همچنان بر کاهش وابستگی به ظرفیت تولیدی و زنجیره‌های تأمین چین متمرکز است. با این حال، شواهد موجود نشان می‌دهد که این فرایند تاکنون به کاهش اساسی وابستگی ساختاری منجر نشده است.

بر اساس گزارش اخیر مؤسسه پترسون، در فاصله ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۴ سهم چین از کل واردات آمریکا حدود هفت واحد درصد کاهش یافته و به ۱۱ درصد رسیده است، اما سهم چین از ارزش افزوده موجود در واردات آمریکا تنها حدود دو واحد درصد کاهش داشته است. این تفاوت نشان می‌دهد که بخشی از تغییرات ایجادشده در تجارت آمریکا، به جای حذف وابستگی به چین، به انتقال مسیر ورود کالاها و قطعات چینی از طریق کشورهای ثالث منجر شده است.

گزارش‌های اخیر درباره بازگشت برخی شرکت‌هایی که برای اجتناب از تعرفه‌ها تولید خود را از چین خارج کرده بودند نیز محدودیت‌های راهبرد «1+China» را برجسته می‌کند. بازسازی اکوسیستم صنعتی چین در کشورهای دیگر، به دلیل دسترسی به شبکه تأمین‌کنندگان، تجهیزات، نیروی کار ماهر و زیرساخت‌های انرژی، برای برخی شرکت‌ها دشوار بوده است. بنابراین، کاهش سهم چین در تجارت مستقیم آمریکا لزوماً به معنای کاهش متناسب وابستگی واقعی به ظرفیت تولیدی این کشور نیست.

با وجود این محدودیت‌ها، واشنگتن این مسیر را متوقف نکرده است؛ بلکه تلاش برای کاهش وابستگی به چین را به حوزه‌های جدید و زیرساختی گسترش داده است. فرمان اخیر دولت ترامپ درباره امنیت شبکه برق، که امکان محدود کردن تجهیزات، نرم افزار، خدمات دیجیتال و حتی تجهیزات چینی پیش‌تر نصب شده در این زیرساخت را فراهم می‌کند، نمونه‌ای از همین روند است. به این ترتیب، سیاست کاهش وابستگی آمریکا صرفاً به کاهش واردات مستقیم از چین محدود نمانده و به سمت کاهش اتکای زیرساخت‌های حیاتی آمریکا به فناوری، تجهیزات و زنجیره‌های تأمین چینی نیز در حال گسترش است.

• رقابت مدیریت شده و خرید زمان برای افزایش تاب‌آوری

با وجود عمق اختلافات، به نظر می‌رسد هر دو طرف همچنان از شکستن ثبات شکننده موجود پرهیز می‌کنند و شکستن آن را پرریسک‌تر از منافع احتمالی آن می‌دانند. وابستگی‌های عمیقی که در جنگ تجاری سال گذشته بحران را در روابط دو کشور تشدید کرد و ترامپ را به تعدیل برخی مطالبات اصلی آمریکا واداشت رفع نشده است. جنگ ایران و بحران حل نشده روسیه نیز بر پیچیدگی محاسبات آمریکا افزوده است. برای شی نیز حفظ این ثبات مطلوب است، زیرا به چین فرصت می‌دهد بدون ورود به یک رویارویی پرهزینه، روند تقویت ظرفیت‌های داخلی و کاهش آسیب‌پذیری در برابر فشارهای خارجی را ادامه دهد. در این وضعیت، آتش‌بس تجاری را نمی‌توان به معنای حل اختلافات اساسی دانست. چنانکه در ده ماه گذشته نتوانسته‌است در راستای حل آن گام قابل مشاهده‌ای بردارد.

از این منظر، ثبات کنونی را بیشتر باید دوره‌ای برای خرید زمان و آماده شدن برای مرحله بعدی رقابت دانست تا نشانه‌ای از کاهش بنیادی اختلافات. تا زمانی که هر دو طرف از هزینه‌های تشدید تنش پرهیز دارند، حفظ این وضعیت می‌تواند زمان لازم را برای بازتنظیم سیاست‌ها، کاهش برخی آسیب‌پذیری‌ها و افزایش ظرفیت تحمل فشار فراهم کند؛ هرچند نحوه استفاده دو طرف از این فرصت و میزان موفقیت آنها در این مسیر یکسان نخواهد بود.

• ایران و روسیه؛ یکی از آزمون‌های اصلی مدیریت روابط آمریکا و چین

روابط چین با ایران و روسیه یکی از نقاطی است که این ثبات شکننده را در معرض آزمون قرار می‌دهد. دولت ترامپ از همکاری اقتصادی و انرژی چین با این دو کشور ناراضی است، اما اعمال فشار شدید بر شرکت‌ها و مؤسسات مالی بزرگ چینی یا وضع تعرفه‌های گسترده علیه چین به دلیل تجارت با روسیه، می‌تواند واکنش متقابل پکن را در پی داشته باشد. بنابراین واشنگتن با یک موازنه دشوار مواجه است: از یک سو می‌خواهد هزینه همکاری اقتصادی چین با کشورهای تحت تحریم را افزایش دهد و از سوی دیگر، نمی‌خواهد فشار بر چین به اندازه‌ای برسد که مدیریت روابط دوجانبه و توافقات حاصل شده میان دو رهبر را دشوار کند.

واکنش‌های اخیر پکن نشان می‌دهد که چین صرفاً در برابر فشار آمریکا موضع دفاعی اتخاذ نکرده، بلکه حفظ روابط اقتصادی و انرژی خود با ایران و روسیه را بخشی از دامنه اختیار راهبردی خود می‌داند و اجازه نمی‌دهد این روابط به سادگی تحت فشار آمریکا محدود شود. همزمان، پکن با استفاده از ابزارهای حقوقی، اقتصادی و نهادی در حال افزایش ظرفیت خود برای حفظ این روابط و مقابله با آثار تحریم‌های ثانویه است. در نتیجه، تشدید فشار آمریکا در این حوزه می‌تواند با واکنش متقابل چین همراه شود و هزینه‌های آن را برای واشنگتن افزایش دهد.

از این منظر، به نظر می‌رسد یکی از عوامل محدودکننده فشار آمریکا، احتمال واکنش متقابل چین و سرایت این تقابل به سایر حوزه‌های روابط دو کشور است. اظهارات اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری آمریکا، در پایان اوت نیز از این ملاحظه حکایت داشت؛ او ضمن تأکید بر ادامه استفاده از تحریم‌های ثانویه، تصریح کرد که موفقیت در فشار بر ایران لزوماً مستلزم هدف قرار دادن شرکت‌های چینی نیست. رفتار آمریکا در ماه‌های اخیر نیز تا حدی با همین رویکرد سازگار است؛ برای نمونه، واشنگتن فشار تعرفه‌ای قابل توجهی بر هند به دلیل روابط انرژی با روسیه اعمال کرد، اما در مورد چین از اقدامی مشابه خودداری کرد. بنابراین، فشار بر روابط چین با ایران و روسیه در حال افزایش است، اما تشدید آن تا سطحی که مستقیماً واکنش گسترده چین را برانگیزد، با ملاحظات و محدودیت‌هایی برای واشنگتن همراه است.

• چشم انداز روابط: مدیریت اختلافات، بدون انتظار حل آنها

سفر شی به آمریکا را باید در همین چارچوب ارزیابی کرد. این سفر احتمالاً بیش از آنکه به دنبال حل اختلافات بنیادی باشد، با هدف مدیریت روابط و جلوگیری از تشدید ناخواسته تنش ها انجام خواهد شد. زنجیره های تأمین، سرمایه گذاری، مقررات هوش مصنوعی، فضا و فضای سایبری، روابط چین با ایران و روسیه، تایوان و تمدید ترتیبات موقت تجاری می توانند از موضوعات مهم مذاکرات باشند، اما بعید به نظر می رسد که دو طرف در این حوزه ها به توافق های اساسی یا راهبرد مشترکی دست یابند. گزارش های پیش از سفر نیز نشان می دهد که مسائل اصلی همچنان در سطح مدیریت اختلافات و حفظ ثبات روابط قرار دارند.

با این حال، امکان دستیابی به توافق های محدود و عملی برای کاهش خطر رویارویی مستقیم وجود دارد؛ از جمله حفظ کانال های ارتباطی نظامی، افزایش تبادلات میان نیروهای مسلح و تأکید مجدد بر قواعد رفتاری هنگام مواجهه نزدیک نیروهای دو کشور. در حوزه اقتصادی نیز ممکن است توافقی هایی برای ادامه یا افزایش برخی خریدهای چین از آمریکا حاصل شود. چنین توافقی هایی ضمن آنکه می تواند بخشی از فشارهای اقتصادی و تجاری موجود را مدیریت کند، برای دولت ترامپ نیز می تواند به عنوان دستاوردی ملموس در حوزه تجارت و اقتصاد مطرح شود؛ موضوعی که با توجه به نزدیک بودن انتخابات میان دوره ای آمریکا اهمیت سیاسی نیز دارد.

بنابراین، اگر در این سفر توافقی حاصل شود، احتمالاً اهمیت اصلی آن نه در حل اختلافات بنیادین، بلکه در جلوگیری از بازگشت سریع تنش ها، تمدید ترتیبات موقت و ایجاد دستاوردهای محدود و قابل نمایش برای هر دو طرف خواهد بود.

♦ تمدید بلند مدت تحریم‌های روسیه از سوی اتحادیه اروپا

در ۳۱ شهریور ۱۴۰۵ (۲۲ سپتامبر ۲۰۲۶) اتحادیه اروپا اقدامی بی سابقه تحریم‌های روسیه را برای ۳ سال دیگر تمدید کرد. بدین ترتیب تحریم‌های این اتحادیه علیه روسیه به بهانه‌ی اوکراین تا ۲۲ سپتامبر ۲۰۲۹ پابرجا خواهد ماند. همچنین در این جلسه ۳ فرد و ۱ نهاد به همراه ۳ فرد فوت شده، از فهرست تحریم‌ها حذف شدند. به نظر می‌رسد علیشر عثمانوف و میخائیل فریدمن، و آندری پاولوویچ فالالیف سه الیگارش هستند که به درخواست فرانسه، اسلواکی و لوکزامبورگ از فهرست تحریم‌ها حذف شدند. نهاد حذف شده نیز شرکت «خدمات شرکتی ردبُرد» که در ثبت شرکت فعالیت دارد، است.

تحلیل

در حالی که از سال ۲۰۲۲ اتحادیه اروپا تحریم‌های خود را به صورت ۶ ماهه تمدید می‌کرد، اقدام حاضر نشان دهنده‌ی شکل‌گیری یک چشم‌انداز جدید در روابط روسی-اروپایی است. اتحادیه اروپا با تمدید تحریم‌ها به صورت سه ساله نشان می‌دهد که در میان مدت به دنبال احیای روابط با روسیه نیست. در نتیجه می‌توان انتظار داشت خصومت‌ها میان دو طرف در سطح کنونی ثابت و یا روندی صعودی را شاهد باشد. از سویی دیگر اتحادیه یک مشکل سیاسی داخلی را نیز بر طرف کرد. در واقع در هر موعد تمدید تحریم‌ها کشورهای نظیر اسلواکی و مجارستان در ازای امتیازاتی خاص و جزئی به تمدید تحریم‌ها رای مثبت می‌دادند. با اقدام حاضر این ابزار از دستان این کشورها خارج شد.

شماره خبر: ۳۲۲۱ تاریخ انتشار خبر: ۳۱ شهریور ۱۴۰۵ (۲۲ سپتامبر ۲۰۲۶)

برچسب:

♦ خروج کشتی آسترا از فهرست تحریم های انگلیس

در روز ۳۰ شهریور ۱۴۰۵ (۲۱ سپتامبر ۲۰۲۶) اداره تحریم های وزارت امور خارجه انگلیس، نفتکش «آسترا» با شماره IMO۹۲۷۳۳۸۷ را از فهرست تحریم های خود لغو کرد. این کشتی که تحت پرچم ویتنام فعالیت می کرد در ماه می نیز از فهرست تحریم های آمریکا حذف شده بود. این کشتی یک سال قبل یعنی ۱۲ سپتامبر ۲۰۲۵ به فهرست تحریم های این کشور اضافه شده بود.

تحلیل

هرچند نه از سوی طرف آمریکایی و نه از سوی طرف انگلیسی، دلیل مشخصی برای خروج کشتی ها از فهرست تحریم ها مشخص نیست، اما به نظر می رسد با تغییر رفتار کشتی ها، این کشور در صدد هستند تا باقی کشتی هایی که در حمل و نقل نفت روسیه دخیل هستند را به خروج از این زنجیره تشویق نمایند. در این مورد خاص با توجه به این که کشتی آسترا تنها به انتقال نفت روسیه نمی پرداخت و در حمل و نقل نفت دیگر کشورها نیز فعال بوده است، به نظر می رسد انگلیس در تبعیت از آمریکا به خارج کردن این کشتی از فهرست تحریم ها اقدام کرده است.

شماره خبر: ۳۲۲۲ تاریخ انتشار خبر: ۲۳ شهریور ۱۴۰۵ (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: قانون لیندسی گراهام، ترامپ، روسیه، تحریم، قانون

امضای لایحه تحریم‌های روسیه و ایران از سوی رئیس جمهور آمریکا

در روز ۲۷ شهریور ۱۴۰۵ (۱۸ سپتامبر ۲۰۲۶) ترامپ رئیس جمهور آمریکا لایحه تحریم‌های روسیه و ایران را امضا کرد تا از این پس تبدیل به قانون شود.

تحلیل

تصویب و امضای لایحه تحریم‌های روسیه در عرض چند روز، تحریم‌های روسیه را وارد فاز جدیدی می‌کند. هرچند به طور کلی قانون حاضر اقدام تحریمی نوینی را در خود ندارد و تنها بندهای تعرفه‌ای را می‌توان اقدام جدیدی دانست، اما تبدیل فرامین اجرایی رئیس جمهور به یک قانون، نشان می‌دهد حاکمیت آمریکا تصویر روشنی از بهبود روابط با روسیه نمی‌بیند. اقدام فوق از زوایای مختلف دیگری نیز قابل تحلیل است؛ واشنگتن سعی دارد خریداران انرژی از روسیه را در یک دوراهی قرار دهد تا بین همکاری با آمریکا و خرید انرژی ارزان از روسیه، دست به انتخاب بزنند. همچنین اجرای قانون جدید می‌تواند منجر به افزایش قدرت چانه‌زنی خریداران انرژی در برابر روسیه شود و درآمدهای واقعی مسکو از محل فروش انرژی را کاهش دهد.

شماره خبر: ۳۲۲۳ تاریخ انتشار خبر: ۲۳ شهریور ۱۴۰۵ (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: قانون لیبندسی گراهام، ترامپ، روسیه، تحریم، قانون

♦ تصویب لایحه تحریم‌های روسیه در کمیته قوانین مجلس نمایندگان آمریکا

در روز ۲۵ شهریور ۱۴۰۵ (۱۶ سپتامبر ۲۰۲۶) مجلس نمایندگان آمریکا اصلاحات لایحه «تحریم‌های روسیه و ایران لیندسی گراهام» را با ۲۶۲ رای موافق و ۱۵۹ رای مخالف، تصویب کرد. بدین ترتیب پس از مجلس سنا و تایید کنونی مجلس نمایندگان، لایحه‌ی مذکور در کنگره (مجالس آمریکا) به تصویب رسید و برای تبدیل شدن به قانون نیازمند امضا رئیس جمهور است.

شماره خبر: ۳۲۲۴ تاریخ انتشار خبر: ۲۵ شهریور ۱۴۰۵ (۱۶ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: لایحه لیندسی گراهام، کمیته قوانین، مجلس نمایندگان، روسیه، تحریم

♦ تحریم VTB روسی به اتهام کمک به ایران از سوی آمریکا

در روز ۲۳ شهریور ۱۴۰۵ (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶) دفتر پایش دارایی‌های خارجی آمریکا در چارچوب عملیات «طرد اقتصادی»^۱، بانک روسی VTB را به دلیل نقش آن در تسهیل مبادلات مالی ایران و کمک به دور زدن تحریم‌های تهران، تحت فرمان اجرایی E.O. ۱۳۹۰۲ تحریم کرد. این دفتر اعلام کرده VTB طی سه سال گذشته با بانک‌های ایرانی تحریم شده روابط کارگزاری برقرار کرده، برای تسویه مبادلات با ریال و روبل سازوکارهایی ایجاد کرده و برای انتقال میلیاردها دلار از دارایی‌های مسدود شده ایران اقدام کرده است. این اقدام، تحریم‌های قبلی VTB مرتبط با روسیه را تکمیل می‌کند و ریسک تحریم ثانویه برای مؤسسات مالی خارجی ادامه دهنده همکاری با VTB، به ویژه در ارتباط با معاملات ایران، افزایش می‌دهد.

تحلیل

هرچند پیش از این بانک VTB در راستای تحریم و انزوای روسیه، در فهرست‌ها و بسته‌های تحریمی قرار گرفته بود، اما تحریم این بانک به بهانه ارتباط با ایران، اقدام نوینی است. در واقع بانک VTB شاهد یک لایه‌ی تحریمی جدید از جنس تحریم‌های ثانویه ریسک محور است. این موضوع موجب می‌شود که در زمان فرضی برداشته شدن تحریم‌های روسیه، این بانک به دلیل همکاری با ایران همچنان در فهرست تحریم‌ها باقی بماند. اما موضوع مهم‌تر افزایش درهم‌تنیدگی تحریم‌های روسیه و ایران است. به شکلی که در جریان قوانین تحریم‌ی همچون کاتسا و قانون تحریم‌های ایران و روسیه گراهام، شاهد هستیم که دو کشور در کنار یکدیگر شاهد تحریم‌های مشابهی هستند. به نتیجه به نظر می‌رسد در آینده بسته‌ها و اقدامات تحریمی مشابه برای دو بازیگر افزایش یابد.

شماره خبر: ۳۲۲۵ تاریخ انتشار خبر: ۲۳ شهریور ۱۴۰۵ (۱۴ سپتامبر ۲۰۲۶)
برچسب: بانک روسی VTB، فرمان اجرایی E.O. ۱۳۹۰۲، تحریم‌های ثانویه، وزارت خزانه‌داری، ایران

♦ صدور نخستین هشدار سراسری برای مقابله با AV

در روز نهم شهریور ۱۴۰۵ (۳۱ اوت ۲۰۲۶)، دولت انگلیس با انتشار نخستین هشدار سراسری درباره شبکه AV، بخش خصوصی و مؤسسات مالی را نسبت به روش‌های مورد استفاده این شبکه برای دور زدن تحریم‌های روسیه آگاه کرد. هم‌زمان، سقف جریمه دفتر اجرای تحریم‌های مالی انگلیس (OFSI) برای نقض تحریم‌ها از ۵۰ به ۱۰۰ درصد ارزش تخلف افزایش یافت.

AV از بانک‌ها و مؤسسات مالی کشورهای ثالث برای انجام تراکنش‌های فرامرزی استفاده می‌کند. انگلیس می‌گوید AV با بازیگران مرتبط با دولت ایران نیز ارتباطاتی داشته است به شکلی که در بیانیه‌ی این اقدام بارها از نقش آن در دور زدن تحریم‌های ایران نام برده است. انگلیس پیش‌تر نیز در ۲۶ مه ۲۰۲۶ بانک‌ها، شرکت‌ها و افراد مرتبط با AV و همچنین واسطه‌های آن در آسیای مرکزی و آفریقای غربی را هدف تحریم قرار داده بود. همچنین ارتباطاتی میان AV و استفاده روسیه از ارزهای دیجیتال، از جمله شبکه‌های مرتبط با Grinex و Garantex، مطرح شده است.

تحلیل

تحریم شبکه مالی AV از سوی انگلیس تبدیل به یکی از مهمترین اقدامات تحریم‌کنندگان شده است. درواقع نقش این شبکه مالی که توانسته تا حد بسیاری تحریم‌های بانکی را خنثی کند، موجب شده تا تبدیل به یکی از اهداف اصلی تحریم‌های انگلیس باشد.

با این حال اقدام فوق نشان می دهد تحریم های قبلی نتوانسته به فعالیت این شبکه آسیب جدی وارد کند و دولت انگلیس سعی دارد با افزایش هشدارها و جریمه های همکاری با آن، افراد و شرکت ها را از هرگونه همکاری با این شبکه دور کند. از سویی دیگر اشاره مستقیم به ایران در بیانیه دولت انگلیس نشان دهنده پدیده هم گرایی تحریم های غرب علیه روسیه و ایران است.

شماره خبر: ۳۲۲۶ تاریخ انتشار خبر: نهم شهریور ۱۴۰۵ (۳۱ اوت ۲۰۲۶)
برچسب: شبکه AV، دفتر اجرای تحریم های مالی انگلیس (OFSI)، ایران، تراکنش های فرامرزی

♦ آغاز اجرای اختیارات «دفتر اجرای تحریم های تجاری انگلیس»، در کنترل صادرات به کشورهای ثالث

در روز پنجم شهریور ۱۴۰۵ (۲۷ اوت ۲۰۲۶)، دفتر اجرای تحریم های تجاری انگلیس در گزارش سالانه خود از آغاز اجرای اختیارات جدید برای کنترل صادرات کالا به کشورهای ثالث و جلوگیری از انحراف آن ها به کشورهای تحت تحریم خبر داد. این دفتر با نام اختصاری OTSI در اکتبر ۲۰۲۴ و در ساختار وزارت کسب و کار و تجارت انگلیس ایجاد شد و مأموریت آن تقویت اجرای تحریم های تجاری و مقابله با نقض و دور زدن این تحریم ها است. در آوریل ۲۰۲۶ نیز سازوکار جدیدی تحت عنوان «کنترل مصرف نهایی تحریم ها» ایجاد شد که به این دفتر امکان می دهد صادراتی را که ظاهراً به یک کشور ثالث انجام می شود، در صورت وجود خطر انتقال نهایی به یک کشور یا شخص تحت تحریم، مورد بررسی قرار دهد.

بر اساس این سازوکار، اگر دولت بریتانیا به این نتیجه برسد که یک محموله صادراتی از مسیر یک کشور ثالث ممکن است به مقصدی تحت تحریم منحرف شود، می تواند صادرکننده را رسماً از این خطر مطلع کرده و از او بخواهد پیش از انجام صادرات برای دریافت مجوز اقدام کند. در صورت بررسی و باقی ماندن خطر قابل توجه انحراف، مجوز صادر نمی شود و صادرات نمی تواند از انگلیس خارج شود. این اختیار به صورت موردی و هدفمند اعمال می شود و به معنای ممنوعیت عمومی صادرات به کشورهای ثالث نیست. همچنین از ۲۷ آوریل ۲۰۲۶، مسئولیت های صدور مجوز این دفتر در حوزه کالاها و فناوری های مشمول تحریم نیز گسترش یافت.

تحلیل

در شماره های پیشین گفته شد که دولت انگلیس به دنبال شکل گیری شبکه گسترده دور زدن تحریم ها از سوی روسیه و انتقال کالا و فناوری های انگلیسی از طریق این شبکه به روسیه، درصد است با ایجاد کنترل های صادراتی گسترده، صادرات کالا و فناوری به کشورهای خاص نظیر امارات، ترکیه و کشورهای آسیای مرکزی را تحت نظارت قرار دهد. این اقدام می تواند به دشوارتر شدن صادرات انگلیس به این قطب های تجاری و مصرفی می شود و در آینده می تواند تهدیدی برای صادرات انگلیس باشد.

♦ تمدید مجوز واردات برخی الماس‌های مشمول تحریم روسیه تا سال ۲۰۲۷ از سوی آمریکا

در روز چهارم شهریور ۱۴۰۵ (۲۶ اوت ۲۰۲۶)، دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا (OFAC) با صدور مجوز عمومی ۱۰۴B، برخی معاملات مرتبط با واردات الماس‌های غیرصنعتی مشمول محدودیت‌های تحریمی روسیه را تا ۱ سپتامبر ۲۰۲۷ مجاز کرد. این مجوز جایگزین مجوز عمومی ۱۰۴A شده و شامل الماس‌هایی است که پیش از تاریخ‌های تعیین شده در مجوز، خارج از روسیه قرار داشته‌اند. با این حال، واردات الماس با منشأ روسیه همچنان ممنوع است و مجوز جدید شامل اشخاص تحریم شده نیز نمی‌شود.

تحلیل

صدور معافیت‌هایی از قبیل معافیت‌های خرید و فروش جواهرات الماس و الماس‌های غیرصنعتی موضوع این مجوز، نشان می‌دهد که کشورهای تحریم‌کننده همواره به دنبال کنترل و مدیریت عوارض تحریم‌های خود بر بازار داخلی و کشورهای شریک هستند.

شماره خبر: ۳۲۲۷ تاریخ انتشار خبر: پنجم شهریور ۱۴۰۵ (۲۷ اوت ۲۰۲۶)
برچسب: دفتر اجرای تحریم‌های تجاری انگلیس، گزارش سالانه، شناسایی مسیرهای دور
زدن تحریم‌ها، کشورهای ثالث

روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

به نظر می‌رسد مهم‌ترین تحول شکل گرفته در تحریم‌ها علیه روسیه در ماه گذشته ۲ اقدام تصویب قانون گراهام در آمریکا و تمدید ۳ ساله تحریم‌های روسیه در اروپا باشد. این دو اقدام از آن جهت مهم است که تحریم‌های روسیه را حداقل برای میان مدت از یک اقدام مقطعی و گذرا به طور رسمی تبدیل به یک اقدام راهبردی و سیاست‌گذارانه می‌کند.

در واقع اگر تا پیش از این تحریم‌های اعمالی علیه روسیه اگرچه گسترده اما به صورت دستورا جرایمی بود و حداقل در سیاست‌گذاری رسمی فشار برای پایان جنگ محسوب می‌شد، اکنون در سیاست‌گذاری رسمی نیز این تحریم‌ها تبدیل به یک راهبرد اصلی و قانونی شده است که تا چند سال پابرجاست.

تصویب این ساختار از این جهت اهمیت دارد که بعد از جدایی عملی روسیه از اقتصاد و ابزارهای مالی غرب، اکنون ساختار این موضوع نیز در اروپا و آمریکا به صورت یک قانون رسمی ایجاد شده است. بنابراین جدایی روسیه از غرب به صورت راهبردی برای این کشور ایجاد می‌شود و روسیه نیز احتمالا این موضوع را در روابط آینده خود در نظر می‌گیرد. در واقع برای روسیه بازگشت به گذشته معنا نخواهد داشت و احتمالا این کشور روابط خود را با ارزیابی یک جدایی بلندمدت از غرب تنظیم می‌کند. این موضوع مهم‌ترین تحول رخ داده در تحریم‌های روسیه است.

از منظر میدانی نیز مجبور شدن روسیه به واردات فرآورده‌های نفتی از کشورهای دیگر از جمله کره جنوبی از تحولات مهم ماه گذشته میلادی است. تقویت نظامی اوکراین توسط غرب و هدف قرار گرفتن زیرساخت‌های پالایشی روسیه قدرت روسیه در میدان را تضعیف کرده. آمارها نیز از کاهش روند پیشرفت نظامی روسیه در اوکراین خبر می‌دهند. درواقع غرب با تجهیز بیشتر اوکراین و تلاش برای تضعیف نظامی روسیه، تلاش دارد تا ضمن حذف روسیه از اقتصاد غرب با تصویب قوانین، با افزایش فشار بر روسیه، قدرت این کشور را تضعیف کند تا با یک روسیه ضعیف‌شده رو به رو باشد نه یک روسیه قوی که کاملاً خارج از مدار غرب است.

ISA CENTER

International & Strategic
Analysis Center